

আদিচৰিত

বা

লক্ষ্মীপুৰৰ আদিম বুৰঞ্জী

আৰু

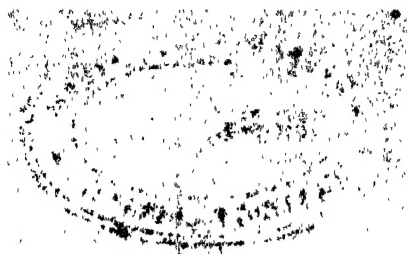
অসমীয়া ভূগোলবিদ্যৰ সৌৰভাষী।

BOOK MOBILE

৮ মাধৱদেৱৰ দ্বাৰা ৰচিত।

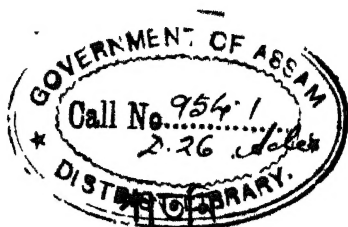
শ্ৰীভাবচন্দ্ৰ দাস বি, এৰ দ্বাৰা
প্ৰকাশিত।

গুৱাহাটী, অসম।

ଶ୍ରୀ ଗୁରାହାଣୀ ନିଉ ପ୍ରେସ୍

ଶ୍ରୀମୋବିନ୍ଦବ ଗଣେବ ଦ୍ଵାରା ଛପା ହେଲା ।

এই পুৰণি পুথিখনি পোহৰলৈ উলিওৱা হল। ইয়াত যে খুঁত থাকিল তাক নকলেও হয়। সজ পাত্ৰৰ হাতত পৰা হলে অৱশ্যে সেইবোৰৰ বহুতো কমিলহেঁতেন, তাক আমি নুই নকৰোঁ। বিজাবলৈ দ্বিতীয় পুথি এখনি বিচাৰি পোৱা নহল; গতিকে দেশ কালৰ গতিলৈ চাই আমি ইয়াক “যথা দৃষ্টিং তথা লিখিতং” কৰি থোৱা হৈছে। সাধুসকলে আমাৰ সেইফেৰা দোষ মৰমিব বুলি আশা কৰিলোঁ।

আজিকালি উঠি-অহাসকলে বাপোতিসাগেনলৈ মুখ মেলি নাথাকে; কাৰণ, তেওঁলোকে নিজে আৰ্জী ধনেৰে চহকী। শ্ৰেয়াস্তুৰে আমাক অলপ অৰ্থ অপব্যয়ৰ দোষে চুৱা বুলি যে তেওঁলোকে কব সেই কথাৰ গম পাইও সেই দোষ কৰা হল; কিয়নো কিৰ্পিণে হাজাৰ গল্পনা সহিও নাতিপুতিলৈ বুলি ধন পুতি থয়। সম্প্ৰতি আলোচনীৰ সভ্য এজনকো সেই দোষে চুইছে বুলি অনুমান হয়। তেওঁ লাগি-ছাটি নধৰা হলে কিজানি এই দোষ কৰিবলৈ সাহ নহলহেঁতেন। সেই দেখি এই ছেগতে তেওঁৰো শলাগ লৈ থোৱা হল।

পুথি সম্বন্ধে আমাৰ বহুতো মন্তব্য আছে। ইয়াত তাৰ বকলা মেলি ৰাইজৰ মূৰ কামোৰণি তুলিবৰ মন্তব্য নাই;

আক আমার মন্তব্যও সিমান সাক্ষ্য নহব পাৰে । সময়
 আক হেগ বুজি ইয়াব অলপ আলচ কবিলে মন থাকিল ।
 ইতিমধ্যে জনা-বুজাসকলে তেওঁলোকৰ মন্তব্য শুনাই আমাক
 সেই কামত সহায় কবিব বুলি আশা কৰিলোঁ ।

গুৱাহাটী
 ১০।২।১৯২৮ }

প্রকাশক ।

ঐকুক্ষায় নমো নমঃ

আদি চৰিত

পদ

জয় জয় জগত ঈশ্বৰ কৃষ্ণদেৱ ।
তাহান চৰণে পৰি মই কৰোঁ সেৱ ॥
শঙ্কৰ বদতি আৰে শুন নৰেশ্বৰ ।
আমাৰ বংশৰ কথা কৰিবোঁ প্ৰচাৰ ॥ ২
আদি যে চৰিত্ৰ নাম পৰম শোভন ।
তোমাৰ আগত মই কহোঁ অনুক্ষণ ॥
নৰনাৰায়ণে শুনি বুলিলা সাদৰি ।
তোমাৰ বংশৰ কথা শুনো থিৰ কৰি ॥ ৪
কি কাৰণে ভূঞা বোলে কহিয়ে নিছয় ।
আদি অন্ত কথা মোত কহিবে লাগয় ॥
এহি বুলি গোঁন ভৈল পাচে নৰবাই ।
শঙ্কৰে মাতিলা নৃপতিৰ মুখ চাই ॥ ৬
শঙ্কৰ বদতি কথা শুন নৰেশ্বৰ ।
সমস্ত কৰিবোঁ কথা তোমাৰ বংশৰ ॥

যত্ৰপি আমাৰ বংশ আছয় বিস্তৰ ।
 সাৰ সাৰ বাছি কহোঁ শুনা নৃপবৰ ॥ ৮
 তেজপুৰ সৌমাৰ পীঠত যত যত ।
 বত্ৰপুৰ নামে গ্রাম জগতে প্ৰখ্যাত ॥
 বত্ৰপুৰ নামে তথা আছয় নগৰ ।
 আৰিমত নামে তৈতে ভৈলা নৰেশ্বৰ ॥ ১০
 ভৈৰবী, দিচাং, ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ মধ্যত ।
 মহা চক্ৰবৰ্ত্তী বজ্জা নামে আৰিমত ॥
 ষোড়শ বৰিষ ভোগ কৰি পৃথিবীক ।
 অন্তকালে সেহি বজ্জা গৈলা পৰলোক ॥ ১২
 পৃথিবীত তান কিছু সন্তান নবৈলা ।
 সেহি ৰাজ্যখান পাছে অৰাজক ভৈলা ॥
 তাহান প্ৰধান মন্ত্ৰী নামত সমুদ্ৰ ।
 তান পুত্ৰ মন্ত্ৰী ভৈলা মনোহৰ শূদ্ৰ ॥ ১৪
 শূদ্ৰকুলে তুনাৰি তেমনে সুন্দৰ ।
 সেহিসে কাৰণে নাম থৈলা মনোহৰ ॥
 সমুদ্ৰ মন্ত্ৰীয়ে পাচে পৰলোকে গৈলা ।
 সিটো নগৰত মন্ত্ৰী মনোহৰ ভৈলা ॥ ১৬
 অৰাজ্য দেশত মন্ত্ৰী ভৈলা মনোহৰ ।
 স্বতন্ত্ৰ স্বৰূপে সিটো পালিলা নগৰ ॥
 ভুলবলে মনোহৰে পালিলা দেশক ।
 সেহিসে কাৰণে ভূঞা বোলয় ভাহাক ॥ ১৮

আদি চৰিত

শশী নামে কন্যা এক কৰিলা বিবাহ ।
 পৰম সুন্দৰ কন্যা ভৈলা গৃহবাস ॥
 ভাৰ্য্যায়ে সহিতে ভোগ কৰিলা অনেক ।
 অপুত্ৰক ভৈলা তেহুঁ পুত্ৰ নভৈলেক ॥ ২০
 বৃদ্ধকালে তান এক কন্যা জন্ম ভৈলা ।
 বিধিৱতে মনোহৰে লক্ষ্মী নাম থৈলা ॥
 ত্ৰৈলোক্য মোহিনী কন্যা লক্ষ্মী সমসৰ ।
 পূৰ্ণচন্দ্ৰ সমসৰ দেখিতে সুন্দৰ ॥ ২২
 লক্ষ্মীৰ ভৈলেক আসি সপ্তম বছৰ ।
 শশী মনোহৰ ছয়ো গৈলা লোকান্তৰ ॥
 পিতা-মাতা ছয়োজন পৰলোক ভৈলা ।
 হেন দেখি লক্ষ্মী পাচে গুণিবাক লৈলা ॥ ২৪
 মহা যত্ন কৰি লক্ষ্মী দুৰ্গাক চিন্তিলা ।
 ভূমি ছয়া ভগৱতী আগে দেখা দিলা ॥
 কিকাৰণে চিন্তিলাহা মন্ত্ৰীৰ নন্দনী ?
 লক্ষ্মীক আশ্বাসি হেন বুলিলন্ত বাণী ॥ ২৬
 হেন দেখি লক্ষ্মী পাচে মাতিলা উমাক ।
 শঙ্কটে পৰিলেঁ মাতা নিস্তাৰিলেঁ মোক ॥
 পিতা-মাতা পৰলোক মোৰ কেহু নাই ।
 কোনে মোক প্ৰতিপাল কৰিবে সদায় ॥ ২৮
 বিপাক্ষে পৰিলো আবে নিস্তাৰিয়ো মাতা ।
 হেন শুনি বুলিলন্ত শঙ্কৰ বনিতা ॥

তুষ্ট ভৈলোঁ। তোত মই জানা সাৰে সাৰ।
 পক্ষগুটি অক্ষৰ মন্ত্ৰ দিলোঁহুঁ আমাৰ ॥৩০
 ধ্যান কৰি মন্ত্ৰ তই চিন্তি মনে মনে।
 যাক স্বামী বাহা কৰ পাইবি অশুষ্কণে ॥
 এহি বুলি অন্তৰ্জ্ঞান ভৈলা ভগৱতী।
 হেন দেখি লক্ষ্মী ভৈলা আনন্দিত মতি ॥৩১
 মন্ত্ৰ পায়া নিজ গৃহে লক্ষ্মী চলি গৈলা।
 শুনিয়েক তাত পাচে যেন কথা ভৈলা ॥
 লক্ষ্মীৰ আসিয়া ভৈলা দ্বাদশ বৰিষ।
 লক্ষিত শ্ৰীফল যেন বাঢ়ে আসৰিস ॥ ৩৪
 গোসানীৰ মন্ত্ৰ চিন্তি কৰিলন্ত থিৰ।
 মন্ত্ৰ পঢ়ি চিন্তিবে লাগিলা দিবাকৰ ॥
 ধ্যান কৰে মন্ত্ৰ মনে নকৰি হেলন।
 লক্ষ্মীৰ আগত বৰি দিলা দৰিশন ॥ ৩৬
 যেতিক্ষণে বৰি আসি আগে উপস্থিত।
 লক্ষ্মীয়ে কৰিলা তুতি পৰি চৰণত ॥
 লক্ষ্মীৰ তুতিত তুষ্ট কাণ্ডপ কুমাৰ।
 বুলিলা লক্ষ্মীক পাচে দেৱ দিবাকৰ ॥ ৩৮
 কাহাৰ নন্দনী তুমি থাকা কোন ঠাই?
 কিবা জাত তোমাৰেৰে কহিয়ে বুজাই ॥
 কিকাৰণে চিন্তিলাহা মন্ত্ৰ উচ্ছাৰিয়া?
 লক্ষ্মীয়ে বোলন্ত বাক্য চৰণে পৰিয়া ॥ ৪০

মন্ত্ৰীৰ নন্দনো আমি লক্ষ্মী নাম মোৰ ।
 মনোহৰ নামে পিতৃ জানিবা আমাৰ ॥
 শৃঙ্গকুলে জাত মই মন্ত্ৰী-ঘৰে বাস ।
 তোমাৰ চৰণ প্ৰভু কৰিলোঁছ আশ ॥ ৪২
 এহিমতে লক্ষ্মী তুতি কৰে ধীৰে ধীৰ ।
 মোৰ স্বামী হৈবা প্ৰভু তুমি দিবাকৰ ॥
 হেন শুনি সূৰ্য্যদেৱে সন্তোষ কৰিলা ।
 লক্ষ্মীৰ গৰ্ভত দুই পুত্ৰ জাত ভৈলা ॥ ৪৪
 শাস্ত্ৰানু, স্তম্ভ নামে দুইগুটি সন্তান ।
 সূৰ্য্যৰ সদৃশ ৰূপ ভিন নাহি আন ॥
 যৱজ্ঞা দুইগুটি পুত্ৰ দেখিতে সুন্দৰ ।
 লক্ষ্মী সমে আনন্দে চাহন্তু দিবাকৰ ॥ ৪৬
 সেহি বেলা লক্ষ্মী সতী বুলিলা বচন ।
 মোৰ গৰ্ভে জাত পুত্ৰ ভৈলা যৱজ্ঞান ॥
 কৈতবা থাকিবে পুত্ৰ জীবে কেন কৰি ।
 হেন শুনি সূৰ্য্যদেৱে বুলিলা সাদৰি ॥ ৪৮
 বৰ লৈয়ো লক্ষ্মী তুমি মনে ধৰিবা জয় ।
 অভিক্ৰটি বৰ দিবোঁ কহিলে নিশ্চয় ॥
 হেন যদি বচন বুলিলা দিবাকৰ ।
 লক্ষ্মীৰ মনত বজ্জ গিলিল বিস্তৰ ॥ ৫০
 মোহোৰ পিতৃৰ সম পুত্ৰ নাতি হোক
 বতনপুৰৰ প্ৰজা সমস্তে খাটোক ॥

সেহি নগৰৰ মন্ত্ৰী হোক পুত্ৰ নাত
 বজাতো অধিক তান বহোক খিয়াতি ॥৫২
 বিশ্বনাথ নগৰৰ বাক্য আৰিমত ।
 তান ঘৰে ঐশ্বৰ্য্য আছিল যত যত ॥
 ততোধিক শত গুণে ঐশ্বৰ্য্য মিলোক ।
 প্ৰথমতে বৰ মোক দিয়া এহি হোক ॥৫৪
 দ্বিতীয় বৰক মাগে। স্বামী দিবাৰ ।
 মোৰ নামে খ্যাতি হোক গ্ৰাম লখিমপুৰ ॥
 এহি দুই পুত্ৰ হস্তে হোক বহু নাতি ।
 সমস্তৰে ভূঞা নাম বহোক খিয়াতি ॥ ৫৬
 চিৰকালে যত যত নাতিগণ হৈব ।
 ভূঞাৰ তনয় হেন খিয়াতি থাকিব ॥
 পৰিবার বিস্তৰ হউক নাতিগণ ।
 ভূঞাৰ তনয় বোলন্তোক সৰ্বজন ॥ ৫৮
 তুমি থাকা মানে মোৰ বংশ থাকন্তোক ।
 অন্তকালে মোৰ যেন স্বৰ্গবাস হোক ॥
 ত্ৰিতয় বৰক দিয়া পূৰ্ণ হোক মন ।
 সমবে বিজয় হোক পুত্ৰ নাতিগণ ॥ ৬০
 মন্ত্ৰ সয়ে জয় বৰ হোক পুত্ৰনাতি ।
 পিতৃবাজ্যে পুত্ৰনাতি জয় হোক আতি ॥
 যদি শত্ৰু পিতৃবাজ্যে আসি কবে বণ
 তাহাক জিনোক মোৰ পুত্ৰ নাতিগণ ॥৬২

ভকতি যুকুতি পাওক মোৰ পুত্ৰনাতি ।
 এাহ তিনি বৰ মোক দিয়া দিনপতি ॥
 এতেক বুলিয়া লক্ষ্মী মোনে বহি আছে ।
 সিদ্ধি হোক বুলি বৰ সূৰ্য্যে দিলা পাচে ॥ ৬৪
 সূৰ্য্য নিগদতি লক্ষ্মী শুনিয়ে বচন ।
 মহা যে বৈষ্ণৱ হৈব পুত্ৰ দুইজন ॥ ৬৫ শংকে ॥
 তোমাৰ বাপৰ বাজ্যে বৰ মন্ত্ৰী হৈব ।
 অনেক ঐশ্বৰ্য্য স্মৃৎ গৃহতে লভিব ॥ ৬৬
 তোমাৰ নামত গ্রাম হৈব লখিমপুৰ ।
 তথাতে বসতি প্ৰিয়া হইবে তোমাৰ ॥
 অনেক ঐশ্বৰ্য্য স্মৃৎ হৈবেক তথাত ।
 লখিমপুৰ নাম হৈব জগতে প্ৰখ্যাত ॥ ৬৭
 শাস্ত্ৰানু স্মৃন্ত এই দুই তনয়ৰ ।
 ভূঞা নাম হৈবে খ্যাত দ্বীপদ্বীপান্তৰ ॥
 তাসন্ধাৰ বাঢ় বাঢ় পুত্ৰ হৈবে জাত ।
 বাঢ় ভূঞা নাম হৈবে জগতে প্ৰখ্যাত ॥ ৭০
 তাসন্ধাৰ পুত্ৰনাতি অসংখ্যাত হৈব ।
 মোৰ বৰে সমষ্টয়ে ভূঞা নাম পাইব ॥
 অনেক ঐশ্বৰ্য্য হৈব তোমাৰ পুত্ৰনাতি ।
 পৃথিবীত বাঢ় ভূঞা বহিব খিয়াতি ॥ ৭২
 পঞ্চাধিক আলী বৰ্ষ ভূমি প্ৰিয়া জীবা ।
 মোৰ বৰে অন্তকালে স্বৰ্গক লভিবা ॥

তুমি থাকা মানে পুত্র একত্রে থাকিব ।
 ভগবন্তে দুই কথা দুইয়ে নকরিব ॥ ৭২
 বিভাগিয়া দুই গানে দুইজনে বাই ।
 শান্তানু পূজিবে জানা দুর্গাদেবী আই ॥
 লখিমপুরে বাস হৈব পুত্র শান্তানুর ।
 বামপুরে বাস হৈব পুত্র সুমন্তর । ৭৩
 গোবিন্দক চিন্তিবেক সুমন্ত সন্ততি ।
 কেরলে কৃষ্ণের পারে করিবে ভকতি ॥
 বিষয় ঐশ্বর্য্য সুখ একো নচাতিব ।
 চতুর্দশ সন্তানে সন্ত মহন্ত পাতিব ॥ ৭৮
 শান্তানুর নাতিগণে বিষয় করিব ।
 মোর ববে দুই বংশে ভূঞা মান পাইব ।
 ব্রহ্মপুত্র মণ্ড্যে করি উত্তর পারত ।
 শান্তানু পুত্রর থান হৈব সিমানত ॥ ৮০
 সুমন্ত পুত্রর থান হৈব দক্ষিণত ।
 বামপুর নামে গ্রাম জগতে প্রখ্যাত ॥
 মই যত দিন বঞ্চোঁ আকাশত বহি ।
 কলিযুগে যত দিন থাকিবেক বহি ॥ ৮২
 তত দিন পৃথিবীত বংশ থাকিবেক ।
 মোর ববে দুই বংশ ভূঞা বুলিবেক ॥
 সহজে বৈষ্ণব হৈবে পুত্র দুইজম ।
 সেহি ভারে প্রবর্তিব নাতি সর্বজন ॥ ৮৪

এহিমত এৰিবেক যেহি বংশগণ ।
 অন্য ভাৱে প্ৰবৰ্ত্তিব জানিবা কাৰণ ।
 সেহি বংশে দুখ পাই হৈবে পৰাধীন ।
 তজু আগে কৈলোঁ লক্ষ্মী স্বৰূপ বচন ॥ ৮৬
 সূৰ্য্য নিগদতি লক্ষ্মী শুনিল। কাৰণ ।
 এহি দুই বৰ দিলোঁ পূৰ্ণ হৌক মন ॥
 প্ৰথম দ্বিতীয় বৰ দিলোঁহুঁ সুন্দৰী ।
 তৃতীয় বৰৰ কথা শুনা প্ৰাণেশ্বৰী ॥ ৮৮
 জন্মি আছে শিশু কেনমতে মন্ত্ৰ লৈব ।
 নাতিগণে পাচে জন্মি কেনে মন্ত্ৰ পাইব ॥
 পুত্ৰ নাতিগণৰ খুজিলা জয় বৰ ।
 পূৰ্বে বৰ দিবোঁ বুলি কৰি অঙ্গীকাৰ ॥ ৯০
 নিদিলে নহয় বৰ দিবাক দুক্ষৰ ।
 জয় মন্ত্ৰ নপাইলোও নিজিনে সমৰ ।
 ইসব দুক্ষৰ বৰ খুজিলাহা মোক ।
 হেন বাক্য শুনি লক্ষ্মী পাইলেক শোক ॥ ৯২
 কিছু নুবুলিয়া লক্ষ্মী মোন ছয়া আছে ।
 লক্ষ্মীৰ আশয় সূৰ্য্য বুজিলন্ত পাচে ॥
 সূৰ্য্য দেখিলন্ত জায়া মহাশোক পাইলা ।
 মমতৰ ভাৱে পুনু বুলিবাক লৈলা ॥ ৯৪
 শুনা শুনা প্ৰিয়া এক উপায় আছয় ।
 বিজয় মন্ত্ৰৰ জয় দিবোঁহুঁ নিশ্চয় ॥

তজু পুত্র মন্ত্ৰীগণে পাইব মন্ত্ৰ জয় ।
 হেন শুনি লক্ষ্মী ভৈলা আনন্দ হৃদয় ॥ ৯৬
 সেহি বেলা সূর্য্যদেৱে কবে কাপ ধৰি ।
 বণজয় মন্ত্ৰক লিখিলা যত্ন কৰি ॥
 ধাতু তাত্ৰক্ষৰ লিখিলা শাস্ত্ৰখান ।
 নিজ হস্তে সূর্য্যদেৱে কৰিলা নিৰ্ম্মাণ ॥ ৯৮
 অতি বিচক্ষণ শাস্ত্ৰ ধাতু তাত্ৰক্ষৰ ।
 কল্পতক নামে শাস্ত্ৰ পৰম সুন্দৰ ॥
 ত্ৰক্ষা বিষ্ণু কক্ষ দশ দিগপালগণ ।
 সমস্তৰে বীজ মন্ত্ৰ লিখিলা যতন ॥ ১০০
 লক্ষ্মী সবস্বতী জগধাত্ৰী দশভূজা ।
 ভিনে ভিনে লিখিলন্ত সমস্তৰে পূজা ॥
 যাৰ যেন পূজা মন্ত্ৰ যাৰ যেন ধ্যান ।
 সেহিমতে শাস্ত্ৰখান কৰিলা নিৰ্ম্মাণ ॥ ১০২
 যেহি দেৱতাৰ মন্ত্ৰে পূজাক কৰয় ।
 ভুক্তি মুক্তি সুখ নিছয়ে পায় ॥
 হেন কল্পতক নামে শাস্ত্ৰক লিখিলা ।
 বিজয়ৰ বীজ চণ্ডী মন্ত্ৰক নিৰ্ম্মিলা ॥ ১০৪
 মমত বোলন্ত সূৰ্য্য মোৰ পুত্ৰ দুই ।
 স্বভাৱে বৈষ্ণৱ হৈবে জানোহঁৱে নিশ্চয় ॥
 বিবাহ বৰ লক্ষ্মী মোত খুজিয়া আচয় ।
 ক্যেষ্ঠপুত্ৰ শাস্ত্ৰানুৰ উপকাৰ হয় ॥ ১০৬

কনিষ্ঠৰ উপকাৰ কিছু মুখুজিলা ।
 মই জানো ইটো কথা লক্ষ্মী পাসৰিলা ॥
 যেনমতে ছইবো উপকাৰ হৈবে লাগে ।
 এহি বুলি শাস্ত্ৰক নিশ্চিলা ভাগে ভাগে ॥ ১০৮
 কল্পতক নামে শাস্ত্ৰ পৰম সুন্দৰ ।
 যেহি যিবা বাঞ্ছা কৰে সিদ্ধি পাবে নৰ ॥
 সেহি শাস্ত্ৰমতে যিটো পূজা হোম কৰে ।
 যেহি দেৱ পূজে সিটো আসয় সত্বে ॥ ১১০
 বিষ্ণু আদি দেৱদেবী সবাকো পাৱয় ।
 সিকাৰণে কল্পতক শাস্ত্ৰ বুলি কয় ॥
 সূৰ্য্যদেৱে কল্পতক শাস্ত্ৰক লিখিয়া ।
 সেহি শাস্ত্ৰখান লক্ষ্মী আগে দিলা নিয়া ॥ ১১২
 লক্ষ্মীক চাহিয়া বৰি বুলিলা যচন ।
 দিলোঁ হেৰা ভাত্ৰক্ষৰী শাস্ত্ৰ এহিখান ॥
 বিষ্ণু আদি মন্ত্ৰ যত শাস্ত্ৰতে আছয় ।
 যেহি বাঞ্ছা কৰিবেক সিদ্ধি তাৰ হয় ॥ ১১৪
 জম্বুদ্বীপ পৃথিৱী জিনিৰে পাবে বলে ।
 বাজা হৈবে পাবে সেহি ধৰণিমণ্ডলে ॥
 দেৱগণে আসি যদি মুক্তক কৰয় ।
 দেৱকো জিনিবে পাবে নাহিক সংশয় ॥ ১১৬
 অগ্নি মধ্যে বসি হোম কৰিবে পাৱয় ।
 কোনো কালে শত্ৰু সজে নাহি পৰাজয় ॥

বিনা নাৱে নদী নদ পাৰে তৰিবাক ।
 হেৰা লৈয়ো শাস্ত্ৰ মই দিলোঁ তোঁ তোমাক ॥ ১১৮
 এহি কল্পতৰু শাস্ত্ৰ যথাত থাকয় ।
 মূৰ্ত্তিমন্ত্ৰ শাস্ত্ৰ প্ৰিয়া দিলোঁ তজু ঠাই ॥
 এহি শাস্ত্ৰমতে প্ৰবৰ্ত্তিবে পুত্ৰ দুই ।
 শাস্ত্ৰমতে বৰ দিলোঁ নাহিকে সংশয় ॥ ১১৯
 কিন্তু অহুত প্ৰিয়া কৰিল পূৰ্ব্বত ।
 মন্ত্ৰী হোক বুলিলাহা পুত্ৰ নাতি বত ॥
 ৰাজপদ নুখুজি ॥ গোহোৰ আগত ।
 সিকাৰণে মন্ত্ৰী হৈবে পুত্ৰ নাতি বত ॥ ১২০
 তোমাৰ বাপৰ ৰাজ্যে যিটো নৰ হয় ।
 পুত্ৰনাতিগণে তাত বহু বৰ লয় ॥
 পূৰ্বে তুমি ৰাজ্য হৈব বৰ নুখুজিলা ।
 পিতৃ ৰাজ্য লাগে বুলি বৰ নুখুজিলা ॥ ১২১
 সিকাৰণে শত্ৰুৰ ৰাজ্যৰ ভিতৰে ।
 পুত্ৰনাতিগণে জয় হোক গৌৰ বৰে ॥
 সেই ৰাজ্য বাহিৰত যদি কৰে বণ ।
 বণত * বিজয় হৈবে পুত্ৰনাতিগণ ॥ ১২২
 দিলোঁ হন্তে বৰ জম্বুদ্বীপ জিনিবাক ।
 বিস্তৰ নুখুজি বৰ খুজিলা অল্লক ॥

ভূমি যেহি তিনি বৰ খুজিলাহা মোক ।
 বাঞ্ছামতে এহি এহি বৰ সত্য হোক ॥ ১২৮
 এহি বুলি দিবাকৰ মোনে বহি আছে ।
 চৰণত ধৰি লক্ষ্মী বুলিলন্ত পাচে ॥
 নমোঁ নমো স্বামীদেৱ জগত তিমিৰ ।
 হৈয়ো স্তম্ভসম প্রভু ভূমি দিবাকৰ ॥ ১৩০
 নজানিলে পূৰ্বে মই বৰ খুজিবাক ।
 পুনুকপি তুষ্ট হয় বৰ দিয়ো মোক ॥
 নমাগোঁহোঁ অন্য প্রভু দিয়া জয় বৰ ।
 বণে জয় হোক পুত্ৰ নাতি নিবন্তৰ ॥ ১৩২
 যৈতে বণ লাগে তেবে তৈতে জয় হোক ।
 অনুগ্রহ কৰি এহি বৰ দিয়া মোক ॥
 এহি বুলি চৰণত পৰিয়া আছয় ।
 লক্ষ্মীৰ তুতিত তুষ্ট কাশ্যপ জনয় ॥ ১৩৪
 সূৰ্য্য নিগদতি প্ৰিয়া শুনियो বচন ।
 পুনুকপি দিবোঁ বৰ হৈয়ো তুষ্ট মন ॥
 এহি তাত্ৰক্ষৰী মন্ত্ৰ চিন্তিব গনত ।
 মোৰ বাক্যে সিদ্ধি হৈব কহোঁ সৰূপত ॥ ১৩৬
 ভুকুতি মুকুতি ধৰ্ম্ম দুইহাকো পাইবেক ।
 কলিযুগ থাকে মানে শাস্ত্ৰ থাকিবেক ॥
 উগ্রচণ্ডী গোসানীক স্মৰি মন্ত্ৰগণ ।
 জলমধ্যে আগ্ৰকুণ্ডে কৰিবে স্তৱন ॥ ১৩৮

বীজমন্ত উছৰিবো জলৰ মধ্যত ।
 ভাগে ভাগে পূজিবেক দেৱগণ যত ॥
 মোহোক পূজিবে আৰু দেৱদেবীগণ ।
 শতবৰ্ষ অন্তে পূজিবেক এক দিন ॥ ১৪০
 এহিমতে পূজিবেক বৰিষ অন্তৰে ।
 জল হন্তে উঠি সবে যদি যুদ্ধ কৰে ॥
 যত শত্ৰুমাণে সবাহাঙ্গে জিনিবেক ।
 শতবৰ্ষ অন্তে নৰক দেৱো জয় হোক ॥ ১৪২
 বণজয় হুয়া এক বৰ্ষ থাকিবেক ।
 সেহি বৰ্ষে সমস্ত শত্ৰুক জিনিবেক ॥
 এহিমতে পূজি শত বছৰ অন্তৰে ।
 এক বৰ্ষে জয় হৈবে দিলে। এহি বৰ্ষে ॥ ১৪৪
 শতবৰ্ষ অন্তে এক বৰ্ষে জয় হোক ।
 ইয়ো বৰ্ষ দেৱ কৰ্ম্মতে দেখোক ॥
 এহি শুনি দেৱ দেৱ । দেৱ দিনপতি ।
 হেন শুনি - দেৱ দেৱা পান্দি মতি ॥ ১৪৬
 চৰণত গৰি নহু প্ৰণাম কৰিলা ।
 গৃহে যাওঁ বুলি - ক্ষী বিদায় মাগিলা ॥
 হেন দেখি আনন্দিত ভৈলা দিবাকৰ ।
 লক্ষ্মীক বোলন্তু প্ৰিয়া যাযো নিজঘৰ ॥ ১৪৮
 এহি বুলি দিবাকৰ অন্তৰ্দ্ধান ভৈলা ।
 দুই পুত্ৰ লগে লৈয়া লক্ষ্মী চলি গৈলা ॥

যেতিয়াকৈ লক্ষ্মীদেবী গৃহ প্ৰবেশিলা ।
 অনেক ঐশ্বৰ্য্য লুখ তথাতে মিলিলা ॥ ১৫০
 দুইগুটি পুত্ৰৰ জাত কৰ্ম কৰাইলা ।
 শাস্তানু, স্মন্ত দুইবো নাম খ্যাত ভৈলা ॥
 দশ কৰ্ম কৰি যজ্ঞসূত্ৰ গলে দিলা ।
 সূৰ্য্যৰ তনয় দেখি কায়ষ্ঠ বুলিলা ॥ ১৫২
 মাতা যে শূদ্ৰাণী পিতা দেৱ দিন-অন্ত ।
 সেই সে কাৰণে জানা ভৈলন্ত কায়ষ্ঠ ॥
 এহিমতে যুবাকাল ভৈলন্ত পুত্ৰৰ ।
 চম্পা, ভদ্ৰা, দুই কন্যা ৰূপে মনোহৰ ॥ ১৫৪
 শাস্তানু চম্পাক বিহা কৈলা মন বঞ্চে ।
 ভদ্ৰাক দিলন্ত বিহা স্মন্তৰ সঙ্গ ॥
 শাস্তানুৰ বাঢ় পুত্ৰ ভৈলা অনন্তৰ ।
 সবাবে নামক কহৌ শুনা নৃপবৰ ॥ ১৫৬
 লহকৰ, কাব্যসি, পদ্ম, ৰায় যে সলাল ।
 হোকা যে টেটন, টোৱা, উজিৰ, সাবল ॥
 ৰমাই, ভমাই এই ভূঞা বাঢ়জন ।
 বাঢ় ভূঞা বোলে এই শাস্তানু বন্দন ॥ ১৫৮
 স্মন্তৰ ঘিৰা বাঢ় পুত্ৰ ভৈলা জাত ।
 সমস্তৰে নাম ৰাজা কহিবোঁ তোমাত ॥
 কৌনজবৰ, ৰঘু, মকুন্দ, কদম্ব, স্তবধ ।
 স্তবধ, স্তব, স্তবধ, গোবৰাজ, মহাবধ ॥ ১৬০

লেপ, কেশ, নামে এই ভূঞা বাঢ়জন ।
 আমার উপরি বংশ স্মৃন্ত নন্দন ॥
 বিংশতি অধিক চারি পুত্র দুইহাস্তব ।
 একত্রে আছিল জানা সবে নবেশ্বর ॥ ১৬২
 সেহি বেলা শাস্ত্রানুরে দেবী পূজিলেক ।
 স্মৃন্ত ভূঞায়ে ভাল ছবুলিলে তাক ॥
 এহিমতে দুই ভাই মাতৃ সঙ্গে আছে ।
 শুনিয়োক রাজা যেন কন্যা ভৈলা পাচে ॥ ১৬৩
 পঞ্চাধিক আশী বর্ষে লক্ষ্মী মৃত্যু ভৈলা ।
 পুত্রগণে প্রেতকর্ম সমস্তে করিলা ॥
 স্নেহবশে দুই ভাই তহিতে আচন্ত ।
 শাস্ত্রানু ভূঞায়ে দেবী পূজাক করন্ত ॥ ১৬৪
 তাত পাচে কন্দল লাগিল দুইহাস্তব ।
 স্মৃন্ত গৈলেক পাচে গ্রাম বামপূব ॥
 লখিমপূবে বামপূবে দুই ভাই বৈলন্ত ।
 লখিমপূবে শাস্ত্রানুরে দুর্গাক পূজন্ত ॥ ১৬৫
 শাস্ত্রানুরে কল্পতরু শাস্ত্রক রাখিলা ।
 সিকারণে মহামায়া তান ঘবে বৈলা ॥
 শাস্ত্রানুরে ঘবে দুর্গা সাক্ষাত ভৈলন্ত ।
 মন্ত্রী জয়া লখিমপূবে প্রজাক পালন্ত ॥ ১৭০
 পূর্বের সেহি ঠাই নাম বজ্রগাও আছিল ।
 সূর্য্য ববে তার নাম লখিমপূব ভৈলা ॥

বামপুৰে স্তম্ভস্তয়ে বিষ্ণুক পূজন্তু ।
 বিষ্ণুৰ ভকত আতি দুখে প্ৰবৰ্ত্তন্তু ॥ ১৭২
 এহিমতে থাকি পাচে স্তম্ভস্ত য়ে ভূঞা ।
 প্ৰাণ এবিলেক সিটো বিষ্ণুক চিন্তিয়া ॥
 পুত্ৰগণে তান প্ৰেতকৰ্ম্মক কৰন্তু ।
 কৃষ্ণৰ চৰণ চিন্তি গৃহে বহিলন্তু ॥ ১৭৪
 এহিমতে দুই বংশ দুই থানে আছে ।
 শুনিয়োক বাজা যেন কথা ভৈলা পাচে ॥
 শুন্য সভাসদ পদ যুগুত বচন ।
 শঙ্কৰৰ পায়ে সবে লৈয়োক শৰণ ॥ ১৭৬
 শঙ্কৰেসে নিজ গুণ চাৰিও যুগৰ ।
 তাস্ত পৰে গতি আন নাহিকে লোকৰ ॥
 কলিৰ পাতকী লোক কৰিবে উদ্ধাৰ ।
 নিজগুণে প্ৰভু আসি ভৈলা অৱতাৰ ॥ ১৭৮
 বাহান চৰণি বনে নাহি আন পতি ।
 হেন জানি সৰ্ববজনে কৰিয়ো ভকতি ॥
 মাধৱ বদতি ভণে এৰি আন কাম ।
 নিবন্তৰ নৰে ডাকি বোলা বাম বাম ॥ ১৮০

দুলবী ।

শঙ্কৰ বদতি শুনিয়ো নৃপতি
 কথা আত অনন্তবে ।
 শাস্তানুব পুত্র ভূঞা বাঢ়জন
 আচন্ত লখিমীপুৰে ॥
 সেহি নগৰত ৰাজা নাছিকন্ত
 বাঢ়জন মন্ত্ৰী ভৈলা ।
 কতো দিন থাকি ভূঞা যে শাস্তানু
 পৰলোকে চলি গৈলা ॥ ১৮২
 পিণ্ড জলাঞ্জলী কৰি পুত্রগণ
 আচন্ত সিটো থানত ।
 সেহি সময়ত ছুটিয়াৰ ৰাজা
 আসি ভৈলা উপগত ॥
 ৰাজা নিগদতি শুনা ভূঞাগণ
 ভোমাসাৰ ৰাজা নাই ।
 ইটো নগৰত মোক ৰাজা পাতা
 আলচি সবে উপায় ॥ ১৮৪
 হেন শুনি সবে ক্ৰোধ কৰি আতি
 অনেক নিন্দা কৰিলা ।

হেন দেখি আতি ছুটিয়া নৃপতি
 যুক্তিবাক আজ্ঞা দিলা ॥
 ভূঞায়ে সহিতে যুদ্ধ কৰি পাচে
 ছুটিয়া পৰাস্ত ভৈলা ।
 বলে নপাবিয়া বিদৰ্ভ নৃপতি
 নিজদেশে পলাই গৈলা ॥ ১৮৬
 সেই যুদ্ধ কৰি বাঢ় যে ভূঞায়ে
 আপোন দেশত বৈলা ।
 এহি বার্তা শুনি কছাৰী নৃপতি
 ৰাজা হৈবে মন কৰি ।
 যুদ্ধ সাজে সাজি কছাৰী নৃপতি
 আইলা অতি শীঘ্ৰ কৰি ॥ ১৮৮
 বত্ৰপুৰ পাই কছাৰীৰ বাই
 ভূঞাৰ সমীপে গৈলা ।
 ভূঞাসকলক চাহিয়া নৃপতি
 মধুৰ বাক্য বুলিলা ॥
 ৰাজায়ে বোলন্ত শুনা ভূঞাগণ
 মোহোক লৈয়োক ৰাজা ।
 তুমি সবে মন্ত্ৰী মই ৰাজা ভৈলে
 সমস্তে ষাটবি শ্ৰজা ॥ ১৯০
 হেন জানি সবে মোক ৰাজা পাতা
 কন্দলক পৰিহৰি ।

হেন শুনি ভূঞা সমস্তে বোলয়
 আতিশয় গৰ্ব কৰি ॥
 শুনবে কছাৰী আতি অনাচাৰী
 সববে ঐব অস্তব ।
 হেন নিন্দা শুনি কছাৰী নৃপতি
 ক্রুদ্ধ কবিলন্ত বব ॥ ১১২
 যুজিবাক আজ্ঞা দিলন্ত বজায়ে
 দুৰ্য্যোব সমৰ ভৈল ।
 যুদ্ধে নপাৰিয়া কূৰ্ম্মপৃষ্ঠ বাজা
 প্রাণ বাখি পলাই গৈলা ॥
 এহিমতে সবে শাস্তানু নন্দন
 আপোন দেশে আচন্ত ।
 সতৰি বৰিষ পূজি ভগৱতী
 অনেক ভোগ কবন্ত ॥ ১১৪
 তাত পাচে সবে জ্ঞানশূন্য হয়
 গোসানী সেৱা হেলিল ।
 ধনৰ গৰ্বত অৱহেলা কৰি
 গোসানী পূজা এবিলা ॥
 যেতিয়া তান পূজা এবিলন্ত
 চণ্ডীকাৰ ক্রোধ ভৈল ।
 বস্ত্ৰপুৰ দেশ এবি ভগৱতী
 সৌম্যবত প্ৰৱেশিল ॥ ১১৬

যেতিক্ষণে উমা ভূঞাগণ এৰি

নৃপতিৰ পাশে গৈলা ।

সেহি দিনা হস্তে

জানা নৰেশ্বৰ

ভূঞাৰ বিপদ ভৈলা ।

এক দিনা ৰাতি

সৌমাৰ নৃপতি

নিজাগত হয় আছে ।

তাস্ত অনুগ্ৰহ

কৰি ভগৱতী

নগ্ন দেখাইলেক পাচে ॥ ১৯৮

শুনিয়ে নৃপতি

মই ভগৱতী

আসি আছোঁ ভজু ঠাই ।

তই ভক্ত ৰাজা

মই দশভুজা

মোক পূজা ভোব ঠাই ।

লোহিত পাবত

বস্ত্ৰ যে পুৰত

বিশ্বনাথ নগৰৰ ।

আচাম দেশত

আছিল পূৰ্বত

আৰিমত নৰেশ্বৰ ॥ ২০০

সেহি মৰিলন্ত :

অৰাজা ভৈলন্ত

তাছাৰ নগৰ খান ।

তান মন্ত্ৰীপুত্ৰ

সূৰ্য্য বংশে জাত

আছে বাঢ় ভূঞাগণ ।

সূৰ্য্যে বৰ দিয়া

আছে তাম্বাক

মোক পূজিবাক শ্ৰুতি ।

লোহিত পাবত আচাম দেশত

বত নব হোৱে আতি ॥ ১০২

গোসানী পূজিবি বণজয় হৈবি

সীমা ৰাজে মুঘুজিবি ।

গোসানী নুপুজি সীমা ৰাজে যুজি

বণত বিজয় হৈবি ।

সূৰ্য্যো হেন বৰ দিয়াছিল পূৰ্বে

আছিলোঁ হেঁ পক্ষ হুই ।

বাঢ় ভূঞাগণে বৈতে বণ কৰে

মইসে কৰাওঁ জয় ॥ - ১০৪

ভূঞাৰ গৃহত আছে। বহু দিন

পূজি মোক ৰাখিছিল ।

এহি ক্ষণে সবে ধনৰ গৰ্ববত

মোহোৰ পূজা এবিল ।

হেন দেখি মই আইলোঁ। তজু ঠাই

তাসন্ধাৰ লগ এৰি ।

এহি সময়ত মন্ত্ৰী ভূঞা বত

আছয় মোক পাসৰি ॥ ১০৬

এহি বেলা ৰাজা সন্ধে লৈয়া প্রজা

লোহিত সমীপে গৈ ।

সীমাৰ বাহিৰে বৈয়া নৰেশ্বৰ

নদী তীৰে বৈয়া গৈ ।

দূত পঠাই বার্তা ভূঞাত কহিবা

ববন্তোক ভূঞাগণে ।

হেন বার্তা শুনি খেদি আসিবেক

তোমাকে যুক্তিবে মনে ॥ ২০৮

মই নাহি সঙ্গে আসিবেক খঙ্গে

সীমা বন্ধ পাসবিব ।

লোহিতব পাব ছয়া ভূঞাগণ

তোমাক'বণ কবিব ।

পাচে তুমি বণ জিনিবা-বাজনু

ববাইবাহা ভূঞাগণ ।

ভূঞাকে ববাইবা সেহি রাজ্য পাইবা

পাইবা অসংখ্যাত ধন ॥ ২১০

আজি হস্তে তুমি পূজিবাহা মোক

মই তৈলোঁ তজু ঠাই ।

বাজাক ইসব দেখায়া সপ্নক

অন্তর্দান ভৈলা আই ।

হেন সুমঙ্গল সপ্ন দেখি বাজা

উঠিলা জাগি নিদ্রাব ।

শয়া এবি বাজা ভূমিত পবিয়া

ভূতি কৈলা নবেশব ॥ ২১২

অনেক প্রকাবে ভূতি কবি বাজা

বজনী ক্ষয় কবিলা ।

প্রভাততে দেবী গৃহ সাজি বাজা

দেবী পূজা আবস্তিলা ।

শুদ্ধ স্তবর্ণব দেখিতে স্তবর্ণব

মুর্তি সাজি দশভূজা ।

বিধিমতে বাজা অধিবাস কবি

নিতে কবে দেবী পূজা ॥ ২১৪

এহি মতে বাজা কবে দেবী পূজা

গোসানী বশ ভৈলন্ত ।

বাজার তক্তিত তুষ্টি হয় দেবী

সৌম্যবত বহিলন্ত ।

সৌম্য নৃপতি কবিয়া তক্তিত

গোসানীক পূজিলন্ত ।

ইন্দ্রবংশী বাজা স্বর্গমূল নাম

বরগুহা নগরত ॥ ২১৬

শির ববে বাজা ভৈলা সৌম্যবত

দিহিঙ্গ নদী তীরত ।

এহিমতে বাজা গোসানী সেবিলা

পাইলা ধর্ম বিপবীত ।

তাহার গৃহত বৈলা ভগবতী

অনেক ঐশ্বর্য্য ভৈলা ।

বিধিমতে বাজা অনেক প্রকারে

গোসানী পূজা কবিলা ॥ ২১৮

শুনা সভাসদ বংশাৱলী পদ
 আদি যে চৰিত্ৰ নাম ।
 শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ ভৈলা অৱতাৰ
 সবে লৈয়ো তান নাম ।
 কলিযুগে জানা নাহি নাহি আন
 সবে লৈয়ে বাম নাম ।
 মাধৱ বদতি কহে অল্পমতি
 ডাকি বোলা বাম বাম ॥ ২২০

পদ ।

শঙ্কৰ বদতি কথা শুনা মহাবাই ।
 তুষ্ট হয় ভগৱতী বৈলা সেহি ঠাই ।
 এক দিনা সভাত বসিয়া নবপতি ।
 পাত্ৰ মন্ত্ৰী সমস্তকে অনাইলন্ত মাতি ।
 নৃপতি বদতি কথা শুনা সৰ্বজন ।
 মোৰ আগে ভগৱতী দেখাইলা সপোন ।
 লোহিতৰ বস্ত্ৰপুৰ আচাম বোলয় ।
 বস্ত্ৰপৃষ্ঠে বিশ্বনাথ নগৰ আছয় ।
 তাত আৰিমত নামে ৰাজা আছিলেক ।
 ৰাজ্য ভোগ অন্তে সিটো ৰাজ্য মৰিলেক ॥ ২২১

সেহি দেশখন পাচে ভৈলেক অৰাজ্য ।
 সিটো নগৰত কেহু নাহিকয় বাজ্য ।
 তাহান মন্ত্ৰীৰ পুত্ৰ ভূঞা বাঢ় জন ।
 মন্ত্ৰী হুয়া পালিয় আছয় প্রজাগণ ।
 তাহাক বৰাইলে পাইবো সেহি বাজ্য খান ।
 তুষ্ট হুয়া ভগৱতী দেখাইলা সপোন ।
 হেন জানি মন্ত্ৰী তুমি চলিয়ো সত্তবে ।
 কোঠ নিশ্চিন্তকৈ গৈয়া লোহিতৰ তীৰে ।
 লোহিতৰ পাৰ নহৈবাহা মন্ত্ৰী তুমি ।
 কোঠ গঢ় বান্ধি নিশ্চিন্তবাহা বণ ভূমি ॥ ২৩০ ॥
 কালি যাইবোঁ মই আজি চলিয়ো আপুনে ।
 হেন শুনি মন্ত্ৰী চলি গৈলা তেতিয়কৈ ॥
 লোহিত সমীপে গৈয়া কোঠ বান্ধিলেক ।
 গৃহ সব সাজি বণভূমি নিশ্চিন্তকৈ ॥
 অসংখ্যাত সেনাগণ থৈলা থানে থানে ।
 সারধানে বৈলা মন্ত্ৰী যুজিবাক মনে ॥
 পৰ দিনা প্ৰভাততে উঠি মহাবাই ।
 বুকু সাজে সাজি চলি গৈলা সেহি ঠাই ॥
 বণভূমি পাইলা পাচে সৌমাৰ বাজন ।
 দূতক আনিয়া বাজ্য বোলয় বচন ॥ ২৩৫ ॥
 নৃপতি বদতি দূত যাহ শীঘ্ৰ কৰি ।
 বাঢ় ভূঞাসকলত কহিবা সাদৰি ॥

বৰিবাব কাৰ্য্যো ভূঞা সবেৰো আসোক ।
 যদি নববয় আসি যুদ্ধক দিয়োক ।
 এহি বাক্তি কহ গৈয়া ভূঞাৰ আগত ।
 হেন শুনি দূত চলি গৈলেক তৰিত ।
 ঋতু ভূঞা সমীপক দূতে পাইলা যাই ।
 নমস্কাৰ কৰি দূতে বচন বোলয় ।
 দূত নিগদতি প্ৰভু শুন। ভূঞাগণ ।
 লোহিত তীৰত আছে সোম্বাৰ ৰাজন ॥ ২৪০
 তেহঁ পঠাইলেক নিবে লাগি তোমাসাক ।
 জীয়া কৰি সিটো খানে লাগয় যাইবাক ।
 সমদলে গৈয়া নৃপতি ক বৰিয়োক ।
 যদি নববাহা গৈয়া যুদ্ধক দিয়োক ।
 এহি বুলি মোন জয়া ৰাজদূত আছে ।
 হেন শুনি ক্ৰুদ্ধে আতি ভূঞাগণ পাচে ।
 অসংখ্য সেনাক লৈয়া যুদ্ধৰ সজ্জত ।
 যুদ্ধ কৰিবাক গৈলা বাঢ় ভূঞা যত ।
 সেহি বেলা অমঙ্গল ভৈলা ঠাই ঠাই ।
 ভাহাকে নগনি ভূঞাগণে খেদি যায় ॥ ২৪৫
 গোসানী বিতুষ্ট সোম্বাৰক পাসবাইলা ।
 নৌকাত চৰিয়া লোহিতৰ পাৰ ভৈলা ।
 পাৰ জয়া ভূঞাগণে দেখিলেক পাচে ।
 সোম্বাৰ নৃপতি সৈন্ত সমে বহি আছে ।

যুদ্ধৰ সান্ধ্যী দেখিলন্ত ভূঞাগণ ।
 মহা ক্ৰোধে খেদি গৈলা যুজিবাক মন ।
 নৃপতিৰ কোঠ গঢ় সমস্তে ভাঙ্গিলা ।
 ৰাজ্যৰ লগৰ বহু সৈন্যক মাৰিলা ।
 নৃপতিৰ তৈত যত গৃহ আছিলন্ত ।
 ভূঞাগণে সেহি গৃহে অগ্নি জ্বালিলন্ত ॥ ২৫০
 মাৰিবাক মনে নৃপতিক খেদি গৈলা ।
 হেন দেখি নৃপতি যুজিবে আজ্ঞা দিলা ।
 ৰাজ্যৰে ভূঞাৰে লাগি গৈলা ঘোৰ বণ ।
 ত্ৰয়োদশ দিন যুদ্ধ কৰে ভূঞাগণ ।
 মহা ক্ৰোধ কৰি যুজিলন্ত অনুকণ ।
 গোসানী হুহিকে সখা যুজিব কেমন ।
 পূৰ্বে বাৰে বাৰে বক্ষা কৰে হেমন্তী ।
 সেহি গৰ্বে যুজিলন্ত ৰাজ্যে সহিতি ।
 বিস্তৰ মাৰিলা সেনা ৰাজ্যৰ দলৰ ।
 বলে ধৰিলন্ত গৈয়া সৌমাৰ ঈশ্বৰ ॥ ২৫৫
 গোসানীৰ প্ৰসাদত জয় ভৈলা বণ ।
 বণত বিজয় ভৈলা ভূঞা বাঢ়জন ।
 যেতিয়কৈ মহামায়া এৰিলা সিধান ।
 তেতিয়কৈ জানিবা মৰিল ভূঞাগণ ।
 লহকৰ, কাব্যসি, পদ্ম, বায়, যে সলাল ।
 হোতা যে টেটন, চোৱা, উজিৰ, সাঁৰল ।

বমাই, ভমাই, এই ভূঞা বাঢ়জন ।
 মহা বজ্জৈ লৈয়া গৈলা সৌম্যৰ বাজনে ।
 বণে জিনি লৈয়া গৈলা সেনাগণ যত ।
 সমস্তকে বাখিলাস্ত বাজাব গৃহত ॥ ২৬০
 বাজাব নগৰে ভূঞাগণক বাখিলা ।
 শুনিলোক বাজা পাচে যেন কথা ভৈলা ।
 ভূঞাক নিবাব বাকী শুনি ভাৰ্য্যাগণে ।
 মহা দুখ কৰিয়া আছন্ত নিজ থানে ।
 শূণি গাতি ভাৰ্য্যাগণে নপাস্ত উপায় ।
 কেনমতে আমাৰ স্বামী বন্ধা পায় ।
 এহিমতে আলচন্তে মনত পবিল ।
 কছাৰী ছুটিয়া বণ যৈসানি মিলিল ।
 সূৰ্য্যো দিয়া শাস্ত্রমতে পূজি ভগৱতী ।
 শত্ৰু হন্তে স্বামীগণ তবিল দুৰ্গতি ॥ ২৬৫
 দুৰ্গা পূজা এৰি গৈয়া স্বামী বাঢ়জনে ।
 ক্ৰোধে খেদি গৈলা সবে যুজিবাক মনে ।
 দেৱীৰ ক্ৰোধত পৰাজিত স্বামীগণ ।
 অতএব পূজা ভাল দুৰ্গাৰ চৰণ ।
 আমি পূজা কৰিবাক নজানো দেৱীৰ ।
 বামপুৰে আছে বাঢ় পুত্ৰ স্তম্ভৰ ।
 সমস্তে জেঠাল হয় কতো হোৱে দেৱৰ ।
 বামপুৰে দূত এক পঠাও সঙ্ঘৰ ।

এহি বুলি দূতক আনিলা নাৰীগণ ।
 ২৭০ এহি সব কথা কৈলা দূত বিচাৰমান ॥ ২৭০
 নাৰীগণে বোলে দূত শুনিয়ে বচন ।
 ভূঞাক নিলেক ধৰি সৌম্যৰ বাজন ।
 সেহি হেতু পূজিবে লাগয় ভগৱতী ।
 ছেন শূনি বামপূৰে যায়ে স্তম্ভ গতি ।
 স্তম্ভৰ বাঢ় পুত্ৰ আছে সেই ঠাই ।
 বংশ অৰ্থে পূজা কৰন্তোক দেৱী আই ॥
 আমাৰ ইসব কথা কহিব তহিত ।
 পূজন্তোক দেৱী বাঢ় ভূঞা হোক মুক্ত ।
 যদি বংশ লাগে পূজা কৰোক দুৰ্গাৰ ।
 শত্ৰু হস্তে পাউক মুক্ত স্বামী আমাৰ ॥ ২৭৫
 সূৰ্য্যো দিয়া কল্লতক শাস্ত্ৰক আনিলা ।
 সেহি শাস্ত্ৰখানি নিয়া দূত হাতে দিলা ।
 শাস্ত্ৰ লৈয়া দূত চলি গৈলেক সত্ৰৰ ।
 কতিপয় দিনে গৈয়া পাইলা বামপূৰ ।
 স্তম্ভৰ বাঢ় পুত্ৰ আছে যিটো ঠাই ।
 দূতে কল্লতক শাস্ত্ৰ দিলা নিয়া বাহী ।
 ঘেনমতে ভূঞাগণ নৃপতিয়ে নিলা ।
 সিকাৰণে কল্লতক শাস্ত্ৰ পঠাই দিলা ॥
 সাৱশেষ দূতে কথা সমস্তে কহিলা ।
 কোঁনজবৰ যুদ্ধে ভূঞা সমস্তে শুনিল ॥ ২৮০

শুনিয়া চলন্ত ভূঞাগণে নিবন্তব ।
 দূতক বচন বুলিলন্ত কোনজবব ।
 ভূঞা নিগদতি দূত শুনিয়ো বচন ।
 পূজিবোঁহোঁ দেবো মুক্ত হোক ভূঞাগণ ।
 মনত বোলন্ত ভাণ্ডি পঠাইবোঁ ইহাক ।
 তেবে নাবীগণে ভাল বুলিবে আমাক ।
 বিশেষত আছে সাৰ শাস্ত্ৰৰ মধ্যত ।
 কৃষ্ণৰ ভকতি আছে জানো স্বৰূপত ॥
 অতএব এই শাস্ত্ৰ বাখিবে যুৱাই ।
 ভাল ভৈল শাস্ত্ৰখানি দিলেক পঠাই ॥ ২৮৫
 সূৰ্য্যদেৱে দিয়া আছে এহি শাস্ত্ৰখান ।
 আমাক নিদিয়া বাখিলন্ত ভূঞাগণ ॥
 ধৰ্ম্মপক্ষে এহি শাস্ত্ৰ দুই বংশে পায় ।
 নিদিবোঁ তাহাক শাস্ত্ৰ বাখিবোঁহোঁ মই ।
 এহি মতে ভাবি পাচে ভূঞা কোনজবব ।
 দূতক বোলন্ত পূজা কৰিবোঁ দেৱীৰ ।
 বংশৰ নিমিত্তে পূজিবোঁহোঁ কাত্যায়নী ।
 এহি ভাণ্ডি দূত আগে বুলিলন্ত বাণী ॥
 অসত্য কথাক দূতে সত্য মানিলেক ।
 বিদায় কৰিয়া লখিমপুৰক গৈলেক ॥ ২৯০
 এহিমতে দূতে পুন্মু নিজ থান পাইলা ।
 নাবীসকলৰ আগে বাক্তাক কহিলা ॥

স্তম্ভব পুত্রগণে বাখিলা শাস্ত্রক ।
 কৌনজববে বোলে আমি পূজিবোঁ দুর্গাক ।
 এহি বুলি শাস্ত্র বাখি মোক পাঞ্চি দিলা ।
 হেন শুনি নারীগণে সন্তুষ্ট লভিলা ।
 অনন্তবে দূত গৈলা আপোন গৃহত ।
 তামাকবী শাস্ত্র পাই স্তম্ভ পুত্রত ।
 বাঢ়জন ভাতু আসি সেহি শাস্ত্র চাই ।
 অনন্তবে কৌনজববে বচন বোলয় ॥ ২৯৫
 দেবী পূজা করিবাক লাগি শাস্ত্রখান ।
 আমার থানক পঠাই দিলে নারীগণ ।
 দূতক ভাণ্ডিয়া বোলো পূজিবোঁ দুর্গাক ।
 এহি বুলি তামাকবী বাখিলোঁ শাস্ত্রক ।
 আবে কেন কবি হৈবে দুর্গাক পূজন ।
 ইহাৰ উত্তর কহিলোক ভাতৃগণ ॥
 হেন শুনি ভাতৃগণে বুলিলা বচন ।
 আমাকে নিয়য় যদি সৌম্য বাজন ।
 খণ্ড খণ্ড কবি যদি কাটয় আমাক ।
 তথাপি নকরোঁ আমি দুর্গাৰ পূজাক ॥ ৩০০
 দুর্গা পূজা নকরিয়া পিতৃ অন্তবিল ।
 বিষয় সম্পত্তি স্তম্ভ সবাকৈ ভেজিল ।
 কেবলে কৃষ্ণব পায়ে কবিল ভকতি ।
 তান পুত্র হয় আসি পূজি ভগবতী ।

মূপুজোঁ দুৰ্গাক আমি প্ৰাণ যদি যায় ।
 পুনু এহি শাস্ত্ৰখানি নিদিবা পঠাই ।
 এহি বুনি মৌন ভৈলা ভাতৃগণ যত ।
 নিজঘৰে বাখিলন্ত ভাতৃৰ সন্মত ।
 একাদশ ভাতৃ বাক্য তেহুঁ বাখিলেক ।
 দেৱী মূপুজিয়া সেহি শাস্ত্ৰক থৈলেক ॥ ৩০৫
 স্তমন্তৰ ঘৰে সেহি শাস্ত্ৰক বাখিলা ।
 সেহি শাস্ত্ৰমতে সবে বিষ্ণুক পূজিলা ।
 সিকাৰণে তান্তু তুফৈ ভৈলা নাৰায়ণ ।
 অন্যাপিও সেহি বংশে আছে শাস্ত্ৰখান ।
 সেহি শাস্ত্ৰে পূজিবে পাবয় দেৱীদেৱ ।
 কদাপিতো বিষ্ণুভক্তে নকৰয় সেৱ ।
 একান্ত বৈষ্ণৱ স্তমন্তৰ পুত্ৰগণ ।
 সিকাৰণে নকৰিলা দুৰ্গাক পূজন ।
 বিষ্ণুক পূজিয়া নিজ গৃহে বহিলেক ।
 যাৰ যশে সমস্ত পৃথিবী যুড়িলেক ॥ ৩১০
 স্তমন্তৰ পুত্ৰগণ বৈলা সেহি ঠাই ।
 শান্তানুৰ পুত্ৰ কথা শুনা মহাবাই ।
 সৌম্যৰ নৃপতি ভূঞাগণক বাখিলা ।
 ভূঞাক চাহিয়া ৰাজা বচন বুজিলা ।
 নৃপতি বহুত কয় শুনা ভূঞাগণ ।
 তোমাৰক আনি আছে জিনি মই বণ ।

মোৰ যশ গায়া থাকিয়োক মোৰ সঙ্গে ।
 মোৰ মন্ত্ৰী হয় থাকিয়োক মন বঙ্গে ।
 পূৰ্বে মন্ত্ৰী আছিল। বিশ্বনাথ নগৰৰ ।
 এহি কণো মন্ত্ৰী তোৰা হ্যোক আমাৰ ॥ ৩১৫
 মোৰ দুই মন্ত্ৰী আছে তোৰা বাঢ়জন ।
 চৈকজন মন্ত্ৰী হয় পালা প্রজাগণ ।
 মন্ত্ৰী ভৈলে মন্ত্ৰী কাম লাগে কৰিবাক ।
 মোক সেৱা কৰি সবে পালিয়ো প্রজাক ।
 গন্ত্ৰী হয় সেৱা মোক কৰা ভূঞাগণ ।
 মন্ত্ৰী হয় প্রজা পালিয়োক বাঢ়জন ।
 এহি বুলি মোন ভৈলা সোঁগাৰ ৰাজন ।
 মহা খঞ্জে মাতিলন্ত বাঢ় ভূঞাগণ ।
 তোমাৰ নহৈবেঁ। মন্ত্ৰী জানিবা নিশ্চয় ।
 তোমাকো নকৰেঁ। সেৱা প্রাণ যদি যায় ॥ ৩২০
 বিশ্বনাথ মন্ত্ৰী আমি বাঢ়ভূঞাগণ ।
 কদাচিতো তজু পাৱে নকৰেঁ। সেৱন ।
 এহি দন্ত বাক্য ভূঞাগণে বুলিলন্ত ।
 হেন শুনি নৃপতিৰ তৰু জন্মিলন্ত ।
 যদি মন্ত্ৰী নোহ সবে আমাৰ ৰাজ্যত ।
 মোক সেৱা কৰা আবে মন্ত্ৰী ভূঞা স্বত ।
 পাচে আশ্বাসিয়া কথা ৰোলন্ত নৃপতি ।
 নকবয় নমস্কাৰ ভূঞা বুলি আতি ।

গৰ্ব কৰি কিছু আজ্ঞা নকৰে ৰাজ্যৰ ।
 নৃপতিক নিন্দা বাক্য বোলয় অপাৰ ॥ ৩২৫
 হেন দেখি মহাৰাজা ক্ৰোধ কৰি বৰ ।
 বন্দীশালে বাখিলেক ভূঞা নিবন্তৰ ।
 এক গৃহ মধ্যে বাখি বন্দী কৰিলন্ত ।
 ভূঞাগণে সেহি গৃহে অগ্নক খাইলন্ত ।
 গৃহ মধ্যে অগ্ন থাই বাঢ় ভূঞাগণ ।
 অগ্নৰ উচ্ছিষ্ট নেপেলাই একো জন ।
 আমাসক কি কৰিবে সৌমাৰ ৰাজন ।
 নেপেলাই একো জনে ডৰে নাহি মন ।
 এহি সব কথা শুনিয়া মহাবাই ।
 বাঢ় ভূঞাসকলক আনিলা মতাই ॥ ৩৩০
 পেলাইতে উচ্ছিষ্ট নৃপতিয়ে আজ্ঞা দিলা ।
 ভূঞা সকলেয়ো সেহি আজ্ঞা মুশুনিলা ।
 হেন দেখি মহা ঋজে সৌমাৰ ঈশ্বৰ ।
 ভূঞাক বচন বুলিলন্ত নৰেশ্বৰ ।
 নৃপতি বদতি কথা শুনা ভূঞাগণ ।
 পবিত্ৰ কৰিয়া গৃহ দিয়োক এখন ।
 হেন শুনি বুলিলন্ত বাঢ় ভূঞাগণ ।
 মুহুইবে' উচ্ছিষ্ট আমি ভূঞা একো জন ।
 তজ্জু নিজ গৃহ সাজি দিবোঁকো এখন ।
 এহি বুলি গৃহ সাজি দিলা তেতিয়ক ॥ ৩৩৫

সিটো গৃহ এৰি এক গৃহ সাজি দিলা ।
 হেন দেখি নবপতি বিস্ময় মানিলা ।
 অনেক প্ৰকাৰে ৰাজ্য পৰীক্ষা চোৱাইলা ।
 ভূঞাক বৰাইবে ৰাজ্য উপায় নপাইলা ।
 ভূঞাক পৰীক্ষা ৰাজ্য চাহিবাক মনে ।
 এক বুদ্ধি গণি পাহল। দৌমাৰ ৰাজনে ॥
 নৃপতি বদতি শুনা ভূঞা নিবন্তৰ ।
 এক গোট বেজী কিনি আনা পসাৰৰ ।
 এহি কহি দূত সঙ্গে বজায়ো পাখিলা ।
 ভূঞাগণে একগোট বেজীক কিনিলা ॥ ৩৪০
 কাকো এৰি কেৱে বেজী ভাৰ নবহয় ।
 বাঢ় ভূঞা আলচিয়া পাইলন্ত উপায় ।
 সমস্তে বহিবে। ভাৰ বুলি ভূঞাগণ ।
 একগাছ কদলীক আনি সেহি থান ।
 কদলী গাছত বেজী গোট পুতিলেক ।
 বাঢ়জনে বেজীগোট ভাৰ যুৰিলেক ।
 বাঢ় জনে সাজী বান্ধি ভাৰ লৈয়া যায় ।
 ৰাজ্যৰ আগত গাহ দিলেক পেলাই ।
 হেন অদভুত কৰ্ম্ম দেখি মহাবাই ।
 ভূঞাক বৰাইবে আৰ উপায় নপাই ॥ ৩৪৫
 কতো বেজি গুণিয়া আছিল নবপতি ।
 ভূঞাক লগত লৈয়া গৈলা সীমাসীতি ।

দিহি নদীৰ ভীৰ পাইলন্ত বাজন ।
 নৌকাত তুলিলা আনি ঝাট ভূঞাগণ ।
 হাতে পতি বৈঠা দিলা নৌকাত তুলিয়া ।
 দিহি নদীৰ মাজে দিলন্ত উটয়া ।
 বাজায় বোলন্ত নৌকা বাইলে ভূঞাগণ ।
 তেবে ভৃত্য কৰ্ম কৰাইবোঁহো বাত্ৰিদিন ।
 মন্ত্ৰীও নহৈল আন কৰ্ম নকৰন্ত ।
 বাজমন্ত্ৰী ভূঞা বুলি মোক নেসেবন্ত ॥ ৩৫০
 এক্ষণে ওলাইব চিন ভূঞা সমস্তৰ ।
 এহি মনে ভাবি হৰ্ষে আছে নবেশ্বৰ ।
 মধ্যে ফুটা নৌকাখান জলত ডুবিল ।
 তথাপিভো ভূঞাগণে বৈঠাক নবাইল ।
 সমূলি যাইবেক তল দেখি মহাবাই ।
 জলহন্তে ভূঞাগণ অনাইলা তোলাই ।
 নগৰক লৈয়া গৈলা ভূঞা নিবন্তৰ ।
 অনেক আশ্বাস বাক্য বুলি নবেশ্বৰ ।
 প্রবোধিয়া অনেক বুলিলা মহাবাই ।
 নমস্কাৰ কৰিবাক ভূঞাক বোলয় ॥ ৩৫৫
 তথাপিভো সেয়া নকৰিলা ভূঞাগণ ।
 ছেন, ছেখি নৃপতিৰ কুকুড় ভৈলা মন ।
 দূতক চাহিয়া বাজা বুলিলা বচন ।
 মহা হুকু, মুট মন্ত্ৰী ভূঞা বাটজন ।

মোহোক নমানে সবে দুৰ্জ্জন অসতী ।
 ভূঞা বলি দস্ত কৰে কিনো ক্ৰূৰ মতি ।
 পূৰ্বতে আমাৰ সজ্ঞে যুদ্ধ কৰিছিল। ।
 মোহোৰ লগৰ বহু সৈন্যক মাৰিলা ।
 দেৱী বাক্যে দণ্ড নকৰিলো আৰবাৰ ।
 তথাপিও মোক নকৰিলা অমৰ্দ্ধাৰ ॥ ৩৬০
 অনেক প্ৰকাৰে নোৱাৰিলোঁ বৰাইবাক ।
 হেন জানি বাখিবাক নলাগে ভূঞাক ॥
 জগত জননী মাতা গুণে অমূল্যম ।
 সদীয়াত ভগৱতী শ্যামাকালী নাম ।
 ভাতে বলি দিয়া নিয়া ভূঞাসকলক ।
 খড়্গ ধৰি বলি কাটি দিয়া সমস্তক ।
 শীঘ্ৰে বলি দিয়া নিয়া গোসানীৰ ঠাই ।
 দুৰ্জ্জন ভূঞাৰ জানা এহিসে উপায় ॥
 এহি আজ্ঞা কৰিলন্ত সোঁমাৰ নৃপতি ।
 ভূঞাগণ লৈয়া দূত গৈলা নীঘ্ৰ গতি ॥ ৩৬৫
 সদীয়া পাইলন্ত গৈয়া কতিপয় দিন ।
 ভূঞাক বাখিলা নিয়া গোসানীৰ থান ।
 অধিবাস কৰাই বলি স্নানক কৰায়া ।
 গোসানীৰ আগে বলি উচৰ্গিলা নিয়া ।
 বিধিৱতে উচৰ্গি দিলেক বলিগণ ।
 কুতাজলি হুয়া দূতে বুলিলা বচন ।

নৃপতিত ভুক্ত হয়ো জগজ্জব আই ।
 ভক্তু থানে নববলি দিয়াছে পঠাই ।
 অনেক প্ৰকাৰে দূতে ভূতিকা কৰিয়া ।
 গোসানীৰ আগে বলি পেলাইলন্তু নিয়া ॥ ৩৭০
 সেহি বেলা এক চিতে বাঢ় ভূঞাগণ ।
 বীজ মন্ত্ৰে ভূতি কৈলা দুৰ্গাৰ চৰণ ।
 অনন্তবে দূতে খড়্গে মাথাক কাটিলা ।
 মাথা নাকাটয় দূত বিস্ময় মানিলা ।
 খড়্গ কোবে বাঢ়কো কাটয় দূতে আৰ ।
 নকাটিলে একো মাথা দেখি চমৎকাৰ ।
 পৰ্ব্বতকো ছেদ কৰে তীক্ষ্ণ গোসানীৰ ।
 তথাপিতো যুগ নকাটিলেক ভূঞাৰ ।
 পূৰ্ব মন্ত্ৰ জপি ভূতি কৈলা সেই থানে ।
 বলিক নলৈলা দুৰ্গা সেহিতো কাৰণে ॥ ৩৭১
 হেন দেখি বাজদূত বিস্ময় ভৈলন্তু ।
 সেহি বেলা ভগৱতী সাক্ষাৎ ভৈলন্তু ।
 দূতক চাহিয়া দেৱী বুলিলা বচন ।
 মোহোৰ পৰম ভক্ত বাঢ়ভূঞাগণ ।
 নলৈবোঁ ভূঞাক বলি শুন দূত তই ।
 এহি কথা নৃপতিত কহিবি নিশ্চয় ।
 পূৰ্বৰ অজ্ঞীকাৰ কৈলা বাঢ়ভূঞাগণ ।
 দুৰ্গা যিমে কাৰো পদে নকৰোঁ সেৱন ।

সেহিসে কাৰণে সেয়া বাজাকো নকৰে ।
 সিকাৰণে বলি দিলে আমাৰ গোহৰে ॥ ৩৮০
 যাতে মোৰ পূজা এবিলেক ভূঞাগণ ।
 সেহিসে কাৰণে ধৰি আনিলে বাজন ।
 ভক্ত দেখি বলি নলৈলোঁহেঁ ভূঞাগণ ।
 ভালকপে ভূঞাক পালোক বাজন ॥
 অনেক ঐশ্বৰ্য্য দিয়া ভূঞাক পালিব ।
 তেবেনে নিৰ্ভয় বাজা প্রজাও জানিব ।
 যদি মোৰ বচন নকৰে নবপতি ।
 দুৰ্ঘোৰ কন্দল হৈব ভূঞায়ে সহিতি ।
 শুনিয়া বচন মোৰ যায়ে দূত তই ।
 এহি কথা নৃপতিক কহিবি নিশ্চয় ॥ ৩৮৫
 দূতৰ আগত দেৱী ইসৰ কহিয়া ।
 ভূঞাকো চাহিয়া বুলিলন্ত মহামায়া ।
 দুৰ্গায়ে বোলন্ত কথা শুনা ভূঞাগণ ।
 মোৰ বাক্যে নৃপতিক কহিবি নেৱন ।
 যেহি আজ্ঞা কৰে বাজা তাগকে কৰিবা ।
 মোৰ বাক্যে নৃপতিক হেলা নকৰিবা ।
 বাজায়ে সহিতে মিলি থাকিবা সততে ।
 মোৰ বৰে বিষয় কৰিবা নানামতে ।
 বিষয় ঐশ্বৰ্য্য হৈব তোমাৰ বংশত ।
 চিৰকালে ভূঞা নাম হৈবেক প্ৰখ্যাত ॥ ৩৯০

হেন শুনি আনন্দিত ভূঞা নিমন্ত্ৰণ ।
 গোসানীৰ পাশে পৰি ক'ৰি নমস্কাৰ ।
 সেহি বেলা মহামায়া অন্তৰ্ধান ভৈলা ।
 ভূঞাগণ লৈয়া দূত নগৰক আইলা ।
 গোসানী কহিলা যত দূতৰ আগত ।
 সেহি বাক্য দূতে গৈয়া কহিলা বাজাত ।
 শিকারেণে বলি নলৈলেক ভগৱন্তী ।
 সারশেষ কথা দূতে কহিলা নৃপতি ।
 হেন শুনি মহা ভয় ভৈলেক নৃপতি ।
 ভূঞাক দিলন্ত সভা ঐশ্বৰ্য্য বিভূতি ॥ ৩৯৫
 ভূঞাক আশ্বাস বাক্য বুলিলা বাজন ।
 নৃপতিকো ববাইলন্ত বাঢ় ভূঞাগণ ।
 এহিমতে ভূঞাগণ কৰি নিয়োজন ।
 ভূঞাগণে সেৱা কৈলা বাজাৰ চৰণ ।
 এহিমতে ভূঞাক বাখিলা মহাবাই ।
 পাচে যেন কথা ভৈলা কহিবোঁ বুজাই ।
 সোঁমাৰ বাজাৰ সজে যুদ্ধ কছাৰীৰ ।
 উভয় বাজাৰ যুদ্ধ লাগিল দুৰ্ঘোৰ ।
 বাজ্যৰ নিমিত্তে দুই বাজা যুজিলন্ত ।
 উভয় বাজাৰ বহু সেনা মৰিলন্ত ॥ ৪০০
 হেন অধন্ত্ৰৰ দেখি সোঁমাৰ বাজন ।
 বণ কৰিবাক ভূঞা পঠাইলা তখন ।

ৰাজা আজ্ঞা শুনি ভূঞাগণ গৈলা চলি ।
 কছাৰীক ধৰিলন্ত ভূঞা মহাবলী ।
 বণ কৰি কছাৰীৰ ৰাজ্যক মাৰিলা ।
 তাহাৰ সম্পত্তি যত আগ্ৰহি আনিলা ।
 সেহি দ্রব্য ভূঞাগণে ৰাজ্যক দিলন্ত ।
 সৌমাৰ নৃপতি বৰ সন্তোষ পাইলন্ত ।
 ভূঞাগণে কছাৰীৰ ৰাজ্য লৈয়া দিল ।
 ৰাজ্যয়ে ভূঞাক ধন্য প্ৰশংসা কৰিল ॥ ৪০৫
 যুদ্ধত কুশল আতি বুদ্ধি বিচক্ষণ ।
 ৰাজ্যৰ সন্তত বহিলন্ত তুষ্ট মন ।
 এহিমতে কতো দিন আনন্দত আছে ।
 শুন্যোক ৰাজা যেন কথা ভৈলা পাচে ।
 ছুটীয়াৰ ৰাজা আসি দেশ লুটিলন্ত ।
 সৌমাৰ নৃপতি এহি কথা শুনিলন্ত ।
 ৰাজ্যয়ে বোলন্ত আবে শুনা ভূঞাগণ ।
 শীঘ্ৰে মাৰিয়োক গৈয়া ছুটীয়া ৰাজন ।
 বাবে বাবে উপদ্রব কৰে ছুটীয়াই ।
 বহু দোষ কৰি আছে সহন নযায় ॥ ৪১০
 হেন জানি ভূঞাগণ শীঘ্ৰে চলিয়োক ।
 পূৰ্ব শত্ৰু ছুটীয়াৰ ৰাজা মাৰিয়োক ।
 নৃপতিৰ আদেশ শুনিয়া ভূঞাগণ ।
 যুদ্ধ সাজে সাজি চলি গৈলা তেতিক্ষণ ।

ভূঞাসমে বিদৰ্ভ ৰাজ্যৰ বণ তৈলা ।
 সপ্ত দিনমানে মহা ঘোৰ যুদ্ধ কৈলা ।
 বণ জিনি ছুটীয়াৰ ৰাজ্যক মাৰিলা ।
 যোগ্যবান উত্তম দ্ৰব্যক যত পাইলা ।
 নানা বিধ দ্ৰব্য মানে নৃপতিক দিলা ।
 হেন দোখ নৰপতি সন্তুষ্ট লভিলা ॥ ৪১৫
 ধন্য ধন্য বাঢ় ভূঞা সার্থক জন্মিলা ।
 কছাৰী ছুটীয়া দুই ৰাজ্যক মাৰিলা ।
 বিদৰ্ভ যে কুৰ্ম ৰাজ্য পাইলন্ত নৃপতি ।
 সৌমাৰ সহিতে তিনি দেশ অধিপতি ।
 তাত পাচে নিজ ৰাজ্য ভূঞাক যে দিলা ।
 বড়পুৰ দেশখান নৃপতি লভিলা ।
 সেই দিনা ধৰি সেনা ৰাজ্যক কবন্ত ।
 ইন্দ্রবংশী ৰাজ্যৰ আচাম প্ৰাপ্ত হন্ত ।
 হেন শুনি কৃতাজ্ঞানি নৰনাৰায়ণ ।
 শঙ্কৰক চাহি পুত্ৰ বুলিলা বচন ॥ ৪২০
 কিকাৰণে ইটো ৰাজ্য আচাম বোলন্ত ।
 ইসৰ কথাৰ মোৰ শুচায়ো সংশয় ।
 বড়পুৰ দেশ কিয় নৃপতি লয়ন্ত ।
 হুয়ো কথা কহি মোৰ শুচায়ো সংশয় ।
 শঙ্কৰ বদতি কথা শুন মহাশয় ।
 কিকাৰণে বড়পুৰ আচাম বোলন্ত ।

আদি অন্তে কথা কহোঁ শুনা নবেশ্বৰ ।
 এহি বুলি কহিবাক লাগিল শঙ্কৰ ।
 অঙ্গ নামে ৰাজা এক আছিল ৰাজ্যত ।
 বত্ৰপৃষ্ঠ বত্ৰপুৰ নিৰ্ম্মলা পূৰ্বত ॥ ৪২৫
 অঙ্গ নৃপতিয়ে বত্ৰপুৰক নিৰ্ম্মলা ।
 সেহি দেখি বত্ৰপুৰ নাম খ্যাত পাইলা ।
 সিটো নগৰক অঙ্গ নৃপতিয়ে পাই ।
 সেহিসে কাৰণে তাক আচাম বোলয় ।
 আক এক কথা শুনা ৰাজা মহাশয় ।
 পূৰ্বাপৰ কথা আক কহিবোঁ নিশ্চয় ।
 যৈখানি মিলিল যুদ্ধ কুক পাণ্ডৱৰ ।
 কোঁৱৰৰ লগে অঙ্গে কৰিলা সম্বন্ধ ॥
 কোঁৱৰৰ পক্ষে অঙ্গ নৃপতি যুজিলা ।
 পাণ্ডৱৰ হাতে অঙ্গ নৃপতি মৰিলা ॥ ৪৩০
 ভাৰতৰ যুদ্ধে অঙ্গ নৃপতি মৰিল ।
 যুধিষ্ঠিৰ নৃপতিয়ে সিটো ৰাজ্য পাইল ।
 তোমাৰ উপৰি বংশ ৰাজা ভগদত্ত ।
 সেহি বণে ভান্ধে মাৰিলন্ত পাণ্ডুসুত ।
 ভাৰত যুদ্ধত ৰাজা বঁত মৰিলন্ত ।
 সমস্তে ৰাজ্যক পাণ্ডুসুতে লভিলন্ত ।
 যৈখানি স্বৰ্গক গৈলা ৰাজা যুধিষ্ঠিৰ ।
 তান নাতি পৰীক্ষিত ভৈলা নবেশ্বৰ ।

জম্বুদ্বীপ মধ্য তেহঁ মহাবাজা ভৈলা ।
 জন্মিজয় মুখ্যে তান চাৰিপুত্ৰ ভৈলা ॥ ৪৩৫
 তক্ষকে দংশিলে বাজা বৈকুণ্ঠক গৈলা ।
 জম্বুদ্বীপ মধ্য জন্মিজয় বাজা ভৈলা ।
 চাৰি পুত্ৰ ভৈলা জন্মিজয় নৃপতিৰ ।
 তিনি পুত্ৰ আছিল পৰোক্ষিত নৃপতিৰ ।
 তাত পাচে জন্মিজয় পৰলোকে গৈলা ।
 তেহঁ সপুজন জম্বুদ্বীপে বাজা ভৈলা ।
 সাত খণ্ড কৰি জম্বুদ্বীপ পাতিলেক ।
 তান্ধাৰ পুত্ৰ নাতি অনেক ভৈলেক ॥
 সাত খণ্ড কৰি জম্বুদ্বীপক ভুঞ্জিলা ।
 পাণ্ডুৰ বংশত অসংখ্যাত বাজা ভৈলা ॥ ৪৪০
 জন্মিজয় নৃপতিৰ কনিষ্ঠ কুমাৰ ।
 বিক্ৰমাদিত্য নামে বাজা পাতিল নগৰ ।
 বিক্ৰমাদিত্যৰ পুত্ৰ নাতি ভৈলা জাত ।
 সবে বাজা ভৈলা বত্তপুৰ নগৰত ।
 অনেক পুৰুষ তাতে বাজা হুয়া বৈলা ।
 সেহি বংশে প্ৰতাপুৰ নামে বাজা ভৈলা ।
 তাহান তনয় বাজা নামে শয়মত ।
 তান দুই পুত্ৰ ভৈলা জগতে প্ৰখ্যাত ।
 এক এক খানি কন্যা বিহাইলন্ত দুই ।
 নাগমত আৰিমত নামে পুত্ৰ দুই ॥ ৪৪৫

দুই তনয়ৰ কন্যা বিহাক কৰাইলা ।
 দুইজন পুত্ৰ মধ্যে কন্যা এক ভৈলা ।
 বিধিৱতে ময়মতে ভৈলাদৈ থৈলা ।
 সেহি কন্যা দান দিবে ৰাজা মন কৈলা ।
 ভৈলাদৈ নামে কন্যা পৰম সুন্দৰী ।
 তাহাৰ উপমা দিতে নাহিকয় সৰি ।
 বিধিৱতে তান সয়ম্বৰক পাতিলা ।
 দত্ত পঠাই সব ৰাজাগণক মাতিলা ।
 শুনি আদিলেক অসংখ্যাত ৰাজাগণ ।
 লোহিতো গৈলেক বঙ্গ চাহিবাক মন ॥ ৪৫৮
 যোগ্য অমুসাৰে অৰ্চিলন্ত ময়মত ।
 সভা মাজে বসিলেক ৰাজাগণ বত ।
 পাছে বাপ সমে কন্যা সভাত বসিলা ।
 চতুৰ্দ্ধিকে নিহালিয়া সভাক চাইলা ।
 ভিন ভিন কৰি ৰাজা জয়ক চিনাস্ত ।
 হাতে মালা ধৰি কন্যা সভা নিহালন্ত ।
 লোহিত নামত যিটো ব্ৰাহ্মণ নন্দন ।
 শাস্ত্ৰানু পুত্ৰৰ ৰূপ সবাতে প্ৰধান ।
 জম্বুদ্বীপ তীৰ্থ ৰাজা সবাতে উত্তম ।
 ত্ৰিভুবন মধ্যে যাৰ ৰূপ নাহি সম ॥ ৪৫৯
 তান ৰূপ দেখি ভৈলাদৈ মোহ গৈলা ।
 স্বৰ্ণৰ মালা দিয়া তাহাক বৰিলা ।

হেন দেখি আনন্দিত ভৈলা ময়মত ।
 বিহা দিলা কন্যা তীৰ্থ বাজা লোহিতত ।
 যৌতুকে সহিতে বিধিৱতে বিহা দিলা ।
 কন্যা লৈয়া ব্রহ্মপুত্র নিজ থানে গৈলা ।
 নিজ নিজ দেশে চলি গৈলা বাজাচয় ।
 দুই পুত্র সমে বাজা বৈলা নিজ ঠাই ।
 বতনপুৰত বাজা আনন্দে-বহিলা ।
 কতোদিন ময়মতে পৃথিবী পালিলা ॥ ৪৫০
 একদিনা মনত গুণিলা নবপতি ।
 মন্ত্ৰীসমে আলচ কৰিলা মহামতি ।
 দুই পুত্র বাজা হোক মোহোৰ বাজ্যত ।
 বিভাগ কৰিয়া দিবো প্রজাগণ যত ।
 মই বিভূষানে বিভাগিয়া দিবোঁ বাজ ।
 মোৰ অন্তে পুত্র দুইৰ মিলিব অকাজ ।
 হেনয় আলচ কৰি মন্ত্ৰীয়ে সহিতি ।
 সমুদ্র মন্ত্ৰীক পঠাই দিলন্ত তৰিতি ।
 নগৰ নিৰ্ম্মিয়ো লোহিতৰ সমোপত ।
 হেন শুনি মন্ত্ৰী চলি গৈলেক তৰিত ॥ ৪৬৫
 বিশ্বস্তৰ কপে শিৱ আছে যিথানত ।
 তান নামে নগৰক নিৰ্ম্মিলা তহিত ।
 বিশ্বনাথ নামে দিব্য নগৰ কৰিলা ।
 ময়মত বাজা দেখি সন্তোষ লভিলা ।

জ্যেষ্ঠ পুত্ৰ আৰিমত কুমাৰক নিলা ।
 বিশ্বনাথ নগৰৰ নৃপতি পাতিলা ।
 কনিষ্ঠ তনয় বাৰ নাম নাগমত ।
 তাক্ষ ৰাজ্য পাতিলন্ত বতনপুৰত ।
 ধনে জনে বিভাগি দুইহাঞ্জে ৰাজ্য দিলা ।
 শুনা নবনাৰায়ণ যেন কথা ভৈলা ॥-৬৭০
 দুই বৰ্ষ ভোগ কৰি ৰাজ্য নাগমত ।
 মৃত্যু ভৈলা বত্ৰপুৰে জানা স্বৰূপত ।
 সেহি নগৰত ময়মত ৰাজ্য ভৈলা ।
 পুনৰূপি বত্ৰপুৰ নগৰ পালিলা ।
 এহিমতে আনন্দতে চৈদ্ধ বৰ্ষ আছে ।
 শুন্যক ৰাজ্য যেন কথা ভৈলা পাচে ।
 একদিনা বুদ্ধ ময়মত নবেশ্বৰ ।
 বিশ্বনাথ নগৰক গৈলেক সহৰ ।
 পিতৃ আসিবাৰ দেখি আৰিমত ৰাই ।
 আগ বাঢ়ি সাদৰে গৃহক লৈয়া যায় ॥ ৪৭৫
 মান্য সতকাৰে ৰাজ্য পিতৃক তুষ্ণিলা ।
 সেহি বেলা ময়মতে পুত্ৰক কহিলা ।
 মোৰ লগে চন্না বাপু মুগ মাৰে' গৈ ।
 মুগমাংসে ভয়ানক পূজিবোঁহেঁ মই ।
 হেনয় পিতৃৰ বাক্য শুনি আৰিমত ।
 চতুৰঙ্গ সেনাগণ সাজিলা শকট ।

আদি চৰিত

পাত্ৰ মন্ত্ৰী হস্তীগণ ঘোঁৰা লৈয়া যায় ।
 পিতা পুত্ৰ দুই ৰাজা মৃগয়া কৰয় ।
 কতোবেলি পাইলা গৈয়া ঘোৰ বনমাজ ।
 মৃগ মাৰ বুলি আদেশিলা মহাৰাজ ॥ ৪৮০
 হেন আজ্ঞা শুনি পাত্ৰ মন্ত্ৰী প্ৰজা যত ।
 অৰণ্যৰ মৃগগণ মাৰিলা বহুত ।
 জাল ধেনু যাঠী মাৰিলন্তু মৃগগণ ।
 তথাপিতো তুষ্ট নুহি নৃপতিৰ মন ।
 দৈবৰ লিখিত হেন ৰাজ্যৰ আশ্ৰয় ।
 মৰিবাক লাগে কোনে ৰাখিবে পাৰয় ।
 আৰিমত তনয়ক চাহিলা নৃপতি ।
 মৃগ মাৰ বুলি আদেশিলা নবপতি ।
 তুমি আমি দুইজনে মৃগ মাৰোঁ গৈ ।
 হেন শুনি ধেনু ধৰি আৰিমত ৰাই ॥ ৪৮৫
 পিতা পুত্ৰে দুইজনে ধেনু-শৰ লৈ ।
 অৰণ্যত পশি বহু মৃগক মাৰয় ।
 শৰ হানি পশুগণ অনেক মাৰিলা ।
 পৰ্বত সন্মান কৰি দৌলে দৌলে থৈলা ।
 সেহিবেলা এক মৃগ বনৰ বজায় ।
 প্ৰাণ ভয়ে ধৰুৱিয়া অশ্ব বনে যায় ।
 পিতা পুত্ৰ দুয়ো ৰাজা পশু খেদিলেক ।
 ঘোঁৰা মেলি দুয়ো ৰাজা খেদিয়া গৈলেক ।

দুয়োজনে শৰ প্ৰহাৰন্তু ঘনেঘন ।
 লৱবন্তে যায় পশু নিবিক্ৰয় বাণ ॥ ৪৯০
 হেন দেখি মহাথঙ্গে আৰিমত ৰাই ।
 আগ বাঢ়ি শৰ এক প্ৰহাৰিলা যায় ।
 বেগে পশু অন্তৰিলা সেহি সময়ত ।
 শৰৰ সন্মুখ ভৈয়া ৰাজা ময়মত ।
 বিন্ধা শব্দে শৰ কণ্ঠত পৰিলা ।
 ময়মত ৰাজাৰ শিৰক ছেদিলা ।
 ঘোঁৰা হস্তে উফাৰি পৰিলা ময়মত ।
 হেন দেখি মহা শোকে ৰাজা আৰিমত ।
 ঘোঁৰা হস্তে বাপ দিয়া এৰি ধনু শৰ ।
 পিতৃক চাহিয়া ৰাজা কান্দিলা বিস্তৰ ॥ ৪৯৫
 অনেক প্ৰকাৰে গুণ বৰ্ণাই বৰ্ণাই ।
 পিতৃৰ চৰণে পৰি কান্দে মহাৰাই ।
 হিমা পত্ৰবিন্দু কান্দিলা নৰেশ্বৰ ।
 প্ৰশ্নে ক্ৰন্দন শুনি চাপিলা ওচৰ ।
 পাত্ৰ মন্ত্ৰী সেনাগণে সবে লগ লৈলা ।
 নবি আহে ময়মত ৰাজাক দেখিলা ।
 সমস্তে কান্দিলা পাত্ৰ মন্ত্ৰী নিবন্তৰ ।
 পাচে সুস্থ হুয়া আৰিমত নৰেশ্বৰ ।
 লোহিত তীৰত ৰাজা চিতাক নিৰ্ম্মিলা ।
 ময়মত নৃপতিক চিতাত তুলিলা ॥ ৫০০

মুখাণি কৰিয়া তান শৰীৰ দহিলা ।
 তাত পাচে স্নান কৰি নগৰক গৈলা ।
 প্ৰেতকৰ্ম কৰিবাক উপায় কৰিলা ।
 শাস্ত্ৰভেদী পণ্ডিতক মতাই অনাইলা ।
 পিতৃবধ প্ৰায়চিত্ত নৃপতি চোৱাইলা ।
 পিতৃবধ প্ৰায়চিত্ত বেদে নধৰিলা ।
 পিণ্ডকো দিবাক সুবুলিলা বিপ্ৰগণ ।
 হেন শুনি আৰিমতে গুণে মনে মন ।
 পিতৃবধ প্ৰায়চিত্ত কোন ধানে পাওঁ ।
 কেনমতে ইটো মট পাতেক এৰাও ॥৫০৫
 এহি বুলি অনাইলা অনেক বিপ্ৰগণ ।
 দান লৈয়ো বুলি কথা কহিলা ৰাজন ।
 এহি শুনি বিষ্ণু স্মৰি বিপ্ৰ নিবন্তৰ ।
 নলৈনোহোঁ দান পিতৃবধ পাতকাৰ ।
 এহি বুলি চৰি গৈলা বিপ্ৰ নিবন্তৰ ।
 বৰ চিন্তা লাভি আৰিমত নৃপবৰ ।
 পাত্ৰ মন্ত্ৰী সহিতে সগন্তে জালচিলা ।
 পিতৃবধ এৰাইবাৰ উপায় নপাইলা ।
 ৰাজ্যে বোলয় মোৰ শৰীৰ দগধ ।
 আপুনি কৰিলে আপনাৰ পিতৃ বধ ॥৫১০
 কিলিখা বহিল মোৰ চন্দ্ৰ দিবাকৰ ।
 কলঙ্ক থাকিল মোৰ পাণ্ডুব বংশৰ ।

ক্ষত্ৰীকুলে জন্ম মোৰ ৰাজ্য নাম লৈলোঁ ।
 মহাশুক পিতৃবধ কলঙ্ক কৰিলোঁ ।
 এহি বুলি মহা দুখে ৰাজ্য আৰিমত ।
 বুলিলা বচন ৰাজ্য সবাৰো আগত ।
 মোহোৰ বচন শুনিয়োক সৰ্বজন ।
 জগন্নাথে গৈয়া কৰিবোহোঁ গঙ্গাস্নান ।
 মোৰ লগে চলিয়োক পাত্ৰমন্ত্ৰী যত ।
 বৃদ্ধ মন্ত্ৰী সমুদ্ৰ থাকোক নগৰত ॥ ৫১৫
 সমুদ্ৰ মন্ত্ৰীক ৰাজ্য নগৰত থৈলা ।
 বত্ৰপুৰ নগৰকো তান্ধে সমৰ্পিলা ।
 মই নাহোঁ মানে পালিবাহা নগৰক ।
 প্ৰতিপাল কৰিবাহা সমস্তে প্ৰজাক ।
 তোমাৰ তনয় যিটো নামে মনোহৰ ।
 তাক মন্ত্ৰী পাঠোঁ বিশ্বনাথ নগৰৰ ।
 এহি বুলি ৰাজ্য মন্ত্ৰী দুয়ো আলচিলা ।
 বিশ্বনাথে মনোহৰক মন্ত্ৰী যে পাতিলা ।
 ৰাজ্যে বোলন্তু কথা শুনা মনোহৰ ।
 মন্ত্ৰী ছয়া বিশ্বনাথে পাজিবা নগৰ ॥ ৫২০
 মই নাহোঁ মানে পালিবাহা নগৰক ।
 মোৰ সম হৈয়া তুমি পালিবা প্ৰজাক ।
 অনেক দিনৰ জাছে বত্ৰ সুবৰ্ণৰ ।
 তাহাকো কৰিবা প্ৰতিপাল মনোহৰ ।

এহি বাক্যে মন্ত্ৰী পাতিলন্তু নৰেশ্বৰ ।
 মনোহৰ মন্ত্ৰী বিশ্বনাথ নগৰৰ ।
 আজি ধৰি ৰাজা পিতা পুত্ৰ দুয়োজন ।
 উভয় নগৰে ৰহিলন্তু দুয়োজন ॥
 যদি দুই মন্ত্ৰী বৈলা দুই নগৰত ।
 পাচে কি কৰিলে তথা ৰাজা আৰিমত ॥ ৫২৫
 অনেক সুবৰ্ণ বৃত্তগণ অসংখ্যাত ।
 ভণ্ডাবৰ হস্তে তুলি লৈলেক নৌকাত ।
 গজাত নিবোঁহো দান যাইবোঁ জগন্নাথ ।
 এহি বুলি তৈকে চলি গৈলা নৰনাথ ।
 পাত্ৰমন্ত্ৰী সহিতে নৃপতি চলি গৈলা ।
 কতো দিনে গৈয়া ৰাজা জগন্নাথ পাইলা ।
 জগন্নাথ সমীপত বৈলা আৰিমত ।
 কুষ্ঠৰোগ হৈল তান সমস্ত গৱত ।
 বোগাৰিফ্ট লোক ক্ষেত্ৰ পশিবে নেদয় ।
 বেঁতে ঠেলি পাণ্ডাগণে খেদিয়া পেলায় ॥ ৫৩০
 বোগাৰিফ্ট ৰাজা তৈকে পশিবাক গৈলা ।
 পাণ্ডাগণে বেঁতে ঠেলি পশিবে নেদ্বিলা ।
 হেন দেখি মহা দুখে আৰিমত ৰাই ।
 তৈৰ হস্তে ভাগীৰথী গজা পাইলা যায় ॥
 গজাজলে নামি স্নান কৰি আৰিমত ।
 গজাত পেলায়া দিলা সুবৰ্ণ বজত ॥

হেন দেখি মহা খঞ্জে ভাগীৰথী আই ।
 পিতৃহন্তা ধন বুলি দিলে ওলটাই ॥
 আচাৰি বামত তুলি দিলা সবে ধন ।
 হেন দেখি নৃপতি কৰিলা দুখ মন ॥৫৩৫
 সেহি সব ধন লৈয়া আইলা তৈব হস্তে ।
 মনত গুণত বাজা পথত আসন্তে ।
 দান দিলে পিতৃহত্যা পাপ গুচিবেক ।
 মিত্র বুলি ইটো দান লোহিতে লৈবেক ।
 এহি বুলি ব্রহ্মকুণ্ডে বাজা চলি গৈলা ।
 পিতৃবধ পাপ যাউক বুলি ধন দিলা ।
 পিতৃবধ ধন বুলি লোহিতে নলৈলা ।
 বামক আচাৰি ব্রহ্মপুত্ৰেয়ো পেলাইলা ॥
 হেন দেখি নৃপতিৰ মহা শোক ভৈলা ।
 আমাৰ কপালে কেহু ধনক নলৈলা ॥৫৪০
 কোনোমতে উপায় নপায়া নবেশ্বৰ ।
 তৈব হস্তে মহা দুখে আইলা নৃপবৰ ।
 দিক্ৰং বাসিনী গজা বাজা তৈকে গৈলা ।
 নৌকা সমে বত্ন সব তাতে ভৰি লৈলা ।
 নৌকাত ভৰিয়া বত্ন নিয়োজন কৈলা ।
 নৌকা সমে আৰিমত তৈকে চলি গৈলা ।
 এশ সাতখান নৌকা বত্ন সুবৰ্ণৰ ।
 জলত পেলাইলা আৰিমত নবেশ্বৰ ।

বৃক্ষে বান্ধি জলে ডুবাই থৈলা নৌকা যত ।
 সমস্তে প্রজাক রাজা তুলিলা বামত ॥৫৪৫
 আপুনি এৰিলা প্রাণ জলত সোমাই ।
 দিক্ৰং বাসিনী গঙ্গা উপায় নাপাই ।
 আত্মবধ, পিতৃবধ, ভাতে বজ্জগণ ।
 দিখোৱে নলৈলা তাক কৰি কোপমন ।
 কূপে পেলাই সেহি ধন তথাতে ৰাখিয়া ।
 দিখোও গৈলেক তেঁৱ হস্তে অন্তৰিয়া ।
 কূপতে ৰহিলা অসংখ্যাত বজ্জগণ ।
 অতাপিও কূপ মধ্যে আছে সেহি ধন ।
 এহিমতে মৰিলেক ৰাজা আৰিমত ।
 নগৰক গৈলা নৃপতিৰ প্রজা যত ॥৫৫০
 যেন মতে আৰিমত নৃপতি মৰিল ।
 সেহি কথা প্রজা মনোহৰত কহিল ।
 হেন শুনি মনোহৰে পিতৃক আনিলা ।
 পিতা পুত্ৰ দুয়ো পাচে আলচ কৰিলা ।
 পাত্ৰ মন্ত্ৰী ভাঙ্গিলেক পুৰণিসবক ।
 নগৰৰ বাজ কৰি খেদাইলা সবাক ।
 পিতা পুত্ৰ দুই মন্ত্ৰী নগৰত বৈলা ।
 মন্ত্ৰী হৈয়া দুয়োখান নগৰ পালিলা ।
 অৰাজা দেশক মন্ত্ৰী ছয়া পালিলেক ।
 দিকাবণে সৰ্ব্বজনে ভূঞা বলিলেক ॥৫৫৫

এহি মতে দুইজন দুই ধানে আছে ।
 শুন্যোক বাজা যেন কথা ভৈলা পাছে ।
 বাজা মৰিবাব বার্তা লোহিতে শুনিল ।
 বত্ৰপুৰ নগৰক তীৰ্থবাজা গৈলা ।
 শত্ৰুৰ পুৰি গৈয়া দেখিলেক পাচে ।
 অসংখ্যাত বত্ৰ সব প্ৰকাশন্তে আছে ।
 নলুকা পেলায়া বত্ৰ নগৰ পুতিল ।
 নগৰৰ দুই কাষে ব্ৰহ্মপুত্ৰ গৈলা ।
 অত্ৰাপিয়ো দুই কাষে লোহিত বহয় ।
 সিকাৰণে বত্ৰপুৰ মাজুলি বোলয় ॥ ৫৬০
 বত্ৰপুৰ নগৰক লোহিতে পুতিল ।
 বিশ্বনাথ নগৰকো পুতিবাক গৈলা ।
 দেখন্তু দ্বাৰত আছে শিৱ বিশ্বম্ভব ।
 কাৰ সাধ্য শিৱ সমে পুতিব নগৰ ।
 হেন দেখি সচকিত লোহিত ভৈলেক ।
 বিশ্বনাথ নগৰক নুপুতি থৈলেক ।
 মনত বোলন্তু শিৱ আছে এহি ঠাই ।
 নগৰ পুতিলে শিৱ সমে পোতা যায় ।
 সিকাৰণে নগৰ নুপুতি বাখা ভাল ।
 নগৰ পুতিলে শিৱে পাতিবে জঞ্জাল ॥ ৫৬৫
 এহি ভাবি ব্ৰহ্মপুত্ৰ মহা ভয় ভৈলা ।
 নগৰ নুপুতি নিজ ধানে চলি গৈলা ।

বিশ্বনাথ নগৰ থাকিল পূৰ্বৱৰ্ত্ত ।
 ৰাজা নাহিকয় মন্ত্ৰী পালে প্ৰজা যত ।
 সমুদ্ৰ মন্ত্ৰীয়ো পাচে পৰলোকে গৈলা ।
 মনোহৰে প্ৰেত কাৰ্য্য সমস্তে কৰিলা ।
 মাতৃ ভাৰ্য্যাগণ আৰিমত নৃপতিৰ ।
 তাসম্বাক প্ৰতিপাল কৰে মনোহৰ ।
 বলুকা পেলায়া বত্ৰ নগৰ পুতিলা ।
 বিশ্বনাথ নগৰত সবে প্ৰজা বৈলা ॥ ৫৭০
 মনোহৰে প্ৰতিপাল কৰে তাসম্বাক ।
 নগৰ সহিতে সব পালিলা প্ৰজাক ।
 ষোড়শ বছৰ ভোগ কৰি আৰিমত ।
 মনোহৰক মন্ত্ৰী পাতি থৈলা নগৰত ।
 সেহি ধৰি মনোহৰে পালে প্ৰজাগণ ।
 মনোহৰ সম কোন মন্ত্ৰী হৈবে আন ।
 তান জীৱ নাতি হৈল ভূঞা সৰ্বজন ।
 শাস্ত্ৰানু স্তমন্ত্ৰ এহি দুই বংশগণ ।
 বত্ৰপুৰ মধ্য দেশ যতেক আছয় ।
 দোচাং, ভৈৰবী, গোসানীৰ পৃষ্ঠচয় ॥ ৫৭৫
 তাতেসে আচাম দেশ বোলে সৰ্বজন ।
 সেহি ৰাজ্য পালিলেক বাঢ় ভূঞাগণ ।
 সৌমাৰ নৃপতি ভূঞাগণক ধৰিলা ।
 সেহি ৰাজ্যে সৌমাৰ নৃপতি ৰাজা ভৈলা ।

বত্ৰপুৰ আচামত নৃপতি ভৈলেক ।
 নিকাৰণে আচাম নৃপতি বুলিলেক ।
 সোম্বাৰ নৃপতি তেহু ইন্দ্রবংশে জাত ।
 আচাম নৃপতি ভৈলা জগতে প্ৰখ্যাত ।
 যি কথা শুখিলা হুমি আচাম ৰাজ্যৰ ।
 সমস্তে কহিলোঁ শুনিলাহা নৰেশ্বৰ ॥ ৫৮০
 হেন শুনি পুনৰপি নৰনাৰায়ণ ।
 শঙ্কৰক চাহি পুনু বুলিলা বচন ।
 কিকাৰণে ব্ৰহ্মপুত্ৰে অগ্নায় কৰিলা ।
 কিবা দোষে বত্ৰপুৰ নগৰ পুতিলা ।
 ইসৰ কথাৰ মোৰ গুচায়ো সংশয় ।
 ৰাজ্যক সন্মুখি পাচে শঙ্কৰে কহয় ।
 ভবিষ্যত কথা হৈব প্ৰখ্যাত ভুবনে ।
 তথাপি তো কহিবোঁহোঁ শুনা সান্নিধ্যানে ।
 মধ্য কলিযুগ আসি যেতিয়া হৈবেক ।
 বত্ৰপুৰ দেশ পুনুকপি ওলাইবেক ॥ ৫৮৫
 দুইখান লোহিত একখান হৈবে য়েবে ।
 সিটো নগৰত ৰাজা পুনু হৈব তেবে ।
 ঢাকিবাৰ বলুকাক লোহিতে নিবেক ।
 লোহিতৰ পুত্ৰ তাতে নৃপতি হৈবেক ।
 লোহিতৰ বীৰ্য্যে ভৈলাদৈব গৰ্ভে জাত ।
 কুশাৰণ্য নাম হৈবে জগতে প্ৰখ্যাত ।

লোহিতৰ পুত্ৰ বুলি সবে নজানিব ।
 কুশৰ মূলত জন্ম ৰাজ্যৰ বুলিব ॥
 বত্ৰপুৰ নগৰত সিটো ৰাজ্য হৈব ।
 একছত্ৰে জম্বুদ্বীপ পৃথিৱী পালিব ॥ ৫২০
 শতেক বছৰ জম্বুদ্বীপ পালিবেক ।
 মাতুলৰ ধনবত্ৰ সমস্ত পাইবেক ।
 শঙ্কৰ বদতি কথা শুনা নৰেশ্বৰ ।
 ভবিষ্যত কৈলো কুশাৰণ্য নৃপতিৰ ।
 আবে শুনিয়েক কথা সৌমাৰ ৰাজ্যৰ ।
 এহি বুলি কহিবাক লাগিল শঙ্কৰ ।
 সৌমাৰ নৃপতি বাঢ় ভূঞাক ববাইলা ।
 বত্ৰপুৰ আচাম ৰাজ্যত ৰাজ্য ভৈলা ।
 ঐশ্বৰ্য্য যতেক বিশ্বনাথ নগৰৰ ।
 ভূঞাগণে দিলা তাক পাইলা নৰেশ্বৰ ॥ ৫২৫
 ধীৰনাৰায়ণ নামে ছটীয়া নৃপতি ।
 বণ কৰি ভূঞাগণে মাৰিলা সম্প্ৰতি ।
 ভূঞা হস্তে বিদৰ্ভ দেশক পাইলা ৰাজ্য ।
 আৰু মহাবল নামে কছাৰীৰ ৰাজ্য ।
 তাকো মাৰি কুৰ্মপৃষ্ঠ দিলা ভূঞাগণ ।
 তিনি ৰাজ্য পাইলা ৰাজ্য আনন্দিত মন ।
 সৌমাৰ সহিতে চাৰি দেশক পাইলন্ত ।
 বৰগুৱা নগৰত নৃপতি বৈলন্ত ।

বিষয় সম্পত্তি দিয়া ভূঞাক বাখিলা ।
 অতাপিও বাঢ় ভূঞা নাম খ্যাত ভৈলা ॥ ৬০০
 এহি মতে ভূঞাগণ বাজায়ে বাখিলা ।
 যত যত বস্তু মানে বিচাৰি চাহিলা ।
 যত বস্তু আছিল পাইলন্ত সমস্ত ।
 স্তম্ভ সন্তানে পাইলা সূৰ্য্যে দিয়া শাস্ত্র ।
 ভাৰ্য্যাসকলক চাই বুলিলা বচন ।
 কৈক লাগি গৈল সূৰ্য্যে দিয়া শাস্ত্রখান ।
 হেন শুনি ভাৰ্য্যাগণে বুলিলন্ত বাণী ।
 তোমাসাক ধৰি বাজা নিলন্ত যৈসানি ।
 সেহি বেলা আমি সবে ভয় কৰি বৰ ।
 আলচিলেঁ। আমি সবে দেৱী পূজিবাৰ ॥ ৬০৫
 বামপুৰে তোমাসাৰ বংশ যে আছেয় ।
 কোঁনজবৰ আদি মুখে বাঢ়জন ভাই ।
 তাসম্ভাৰ ঘৰে দেৱী পূজিবাক মনে ।
 দূত হাতে শাস্ত্র পঠাই দিলো তেতিক্ষণে ।
 হেন শুনি ভূঞাগণে চিন্তা কৰি বৰ ।
 ভাৰ্য্যাসকলক চাই নিন্দিলা বিস্তৰ ।
 পূৰ্বে শাস্ত্র নিয়া দূত বিচাৰি আনিলা ।
 উজিৰ ভূঞাক সবে বচন বুলিলা ।
 ভূঞাগণে বোলে ভাতৃ শুনিয়ে উজিৰ ।
 এহি দূত সমে তুমি যায়ে বামপুৰ ॥ ৬১০

কতিপয় দিনে গৈয়া বামপুৰ পাইলা ।
 এক বাতি কোঁনজবৰ ঘৰে গৈয়া বৈলা ।
 ভূঞাৰ কুশল বার্তা শুধি কোঁনজবৰ ।
 সমস্তে কহিলা কথা ভূঞা যে উজিৰ ।
 কল্পতক শাস্ত্ৰখান আছে তজু ঠাই ।
 শাস্ত্ৰ নিবে লাগি দদা দিলেক পঠাই ।
 এহি দূতে শাস্ত্ৰ আনি দিলেক পূৰ্বত ।
 এতিয়া শাস্ত্ৰক দিয়া ইহাৰ হাতত ।
 এহি সব কথা যেবে কহিলা উজিৰ ।
 হেন শুনি কহিলন্ত ভূঞা কোঁনজবৰ ॥ ৬১৫
 এহি দূতে শাস্ত্ৰখান মোক দিয়া নাই ।
 স্বৰূপ কহিলেঁ মই শাস্ত্ৰ পোৱা নাই ।
 পোৱা হলে শাস্ত্ৰখান দিলে হস্তে তোক ।
 দূতে নাই দিয়া শাস্ত্ৰ কিয় খোজা মোক ।
 মিছা মাতি দূতক খজিলা কোঁনজবৰ ।
 মৈৰাশ বচন হেন শুনিলা উজিৰ ।
 প্ৰভাততে উঠি তালু বিদায় লৈলেক ।
 দূত সঙ্গে উজিৰ যে গৃহক গৈলেক ।
 কতিপয় দিনে গিয়া সমাপ পাইলন্ত ।
 ভূঞা সমস্ততে সব কথা কহিলন্ত ॥ ৬২০
 নাই পোৱা বুলি শাস্ত্ৰখান বাখিলেক ।
 হাতে দিয়া নাই বুলি শাস্ত্ৰ নিদিলেক ।

দূতক খজিয়া মহা মাতি শাস্ত্র লৈলা ।
 উজ্জিবে ইসৰ কথা ভূঞাত কহিলা ।
 হেন শুনি ভূঞাগণে বৰ চিন্তা কৰি ।
 মনতুখে বহিলন্ত বাজাৰ নগৰি ।
 ভূঞাগণে কল্পতক শাস্ত্র নপাইলন্ত ।
 স্মন্তৰ পুত্রে মিছা মাতি বাখিলন্ত ।
 শাস্ত্রানুব পুত্ৰগণ বৈলা সেহি ঠাই ।
 স্মন্ত পুত্ৰৰ কথা শুনা মহাবাই ॥ ৬২৫
 কামৰূপে তুমি বাজা তোমাৰ বাজ্যত ।
 বাসুৰ নামে গ্রাম জগৎ প্রখ্যাত ।
 সেহি গ্রামে আহিলন্ত ভূঞা বাঢ়জন ।
 সমস্তৰে কথা কহেঁ। শুনিয়ে বাজন ।
 কৌনজবৰ, বয়ু, মংগু, কদম্ব, সুৰথ ।
 স্তম্ভব, সুৰ, সুৰ, গোবৰ্জ, মহাবথ ।
 লেপ, বোণ নাম এতি ভূঞা বাঢ়জন ।
 বাঢ়ভূঞা বোণো সবে স্মন্ত নন্দন ।
 গহান গন্তীৰ সবে বিয়ু ভক্তগণ ।
 সন্ত গুণে প্রৱৰ্ত্তি থাকয় সৰ্ব্ব জন ॥ ৬৩০
 সেহি সব ভূঞা মৰি পৰলোকে গৈলা ।
 তাসম্বাৰ প্ৰেতকৰ্ম পুত্ৰগণে কৈলা ।
 বিভাগ হৈলেক সবে ভিন্ন ভিন্ন মানে ।
 তোমাৰ আগত বাজা কহে বিদ্যমানে ।

পৃথকে থাকিয়া বিষ্ণু নাম এবিলম্ব ।
 নাম ভক্তি এৰি সবে গোসানী পূজন্ত ।
 তুৰ্গা পূজা কৰি সবে বৈলা সিটো ঠাই ।
 অতাপিও বামপুৰে দেখিয়ো নিছয় ।
 আচাগ যে কামৰূপ দেশ বেহাৰৰ ।
 তিনিয়ো বাজ্যত আছে দুই ভূঞা কুমাৰ ॥৬৩৫
 এহিমতে দেশে দেশে আছে ভূঞাগণ ।
 ভূঞাৰ অধিক বংশ জাম্বিনী বাজন ।
 আমাৰ কথাক কহো শুনা নৰেশ্বৰ ।
 স্মমন্ত ভূঞাৰ পুত্ৰ নামে কোনজবৰ ।
 কোনজবৰে মন্ত্ৰণা কৰিলা ভূঞাৰ ।
 তথায়ে ৰাখিলা শাস্ত্ৰখান তাসম্বাৰ ।
 তেহঁ কিছুদিন থাকি বেহাৰ দেশত ।
 সিকাৰণে কনৌজপুৰ নামে ভৈলা খ্যাত ।
 পাচে বামপুৰে আসি তেহঁ বৃত্ত্য ভৈলা ।
 তান নাতি চণ্ডীবৰে ধাৰু শাস্ত্ৰ পাইলা ॥ ৬৩৬
 সেহি শাস্ত্ৰ মতে তেহঁ দেবী পূজিলেক ।
 কোনজবৰ বংশে সেহি শাস্ত্ৰক পাইলেক ।
 স্মমন্তৰ জ্যেষ্ঠ পুত্ৰ কোনজবৰ নাম ।
 তান পুত্ৰ স্পৃহ গিৰি যে অম্বুপন্ন ।
 তাহান তনয় কৃষ্ণগিৰি নামে খ্যাত ।
 তান পুত্ৰ স্বৰ্ণ গিৰি যে প্ৰখ্যাত ।

তাহান তনয় গন্ধৰ্বগিৰি নাম ।
 তান পুত্ৰ হৰিবগিৰি যে অনুপম ।
 তান পুত্ৰ কৃষ্ণকান্তি শুনা মহাবাই ।
 লগাদেৱ পুত্ৰগুণ কহন নাযায় ॥ ৬৪৫
 তান পুত্ৰ চণ্ডীৰ গুণে অনুপম ।
 পণ্ডিতালি গুণে যাব মুহিকয় সম ।
 তানপুত্ৰ ভৈলা যিটো বাজধৰ নাম ।
 তেহুঁ বহিলন্ত বৰদোৱা নামে গ্ৰাম ।
 তান পুত্ৰ ভৈলা পিতামহ সূৰ্য্যবৰ ।
 পদ্মফুল ভৈলা বাজা কায়স্থ কুলৰ ।
 তাহান তনয় জানা নামে কুসুম্বৰ ।
 এক চিতে পূজে যিটো দেবী চণ্ডীকাৰ ।
 সত্যসন্ধা মাতা মোৰ পিতা কুসুম্বৰ ।
 তান পুত্ৰ মোৰ নাম শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ ॥ ৬৫০
 মই জন্মি গুচাইলোহেঁ দেবী পূজিবাক ।
 শিশুকালে পিতামাতা গৈল পৰলোক ।
 খেৰমুটি পিতামহী তুলিলেক গোক ।
 সমস্তে কহিলেঁ বাজা আমাৰ কথাক ।
 ইসৰ আমাৰ বংশ জানা মহাবাই ।
 আদি অন্ত কথা যত কহিলেঁ বুজাই ।
 আমাৰ বংশ কথা শুনিলা নৃপতি ।
 এহি বুলি মৌন ভৈলা শঙ্কৰ বদতি ।

হেন শুনি বুলিলন্তু নবনাৰায়ণ ।
 শঙ্কৰক আহি পুত্ৰ বুলিলা বচন ॥ ৬৫৫
 নৃপতি বদতি কথা শুনিয়ো শঙ্কৰ ।
 সমস্তে শুনিলোঁ কথা ভোজ্যৰ বংশৰ ।
 কিন্তু মনে খোঁৰ এক আছয় সংশয় ।
 তুমি আদি কৰি যদি সূৰ্য্য বংশ হয় ।
 তেবে কৈক গৈলা শাস্ত্ৰখান সূৰ্য্যে দিয়া ।
 কল্পতৰু ভামান্ধৰ শাস্ত্ৰক দেখোৱা ।
 তেবে সে প্ৰত্যয় যাওঁ তোমাৰ বচন ।
 এহি বুলি মোনে বৈলা নবনাৰায়ণ ।
 মাধৱ বদতি শুনা সন্ত নিবন্তৰ ।
 ৰাজ্যৰ ইসৰ বাণী শুনিলা শঙ্কৰ ॥ ৬৬০
 আমাক চাহিয়া গুৰু বুলিলা বচন ।
 শীঘ্ৰে গৈ মাধৱ তুমি আনা শাস্ত্ৰখান ।
 মোহোৰ গৃহৰ শোৱা শয্যাৰ উপৰে ।
 শুপ্ত ভাৱে থৈয়া আছে জপাৰ ভিতৰে ।
 কল্পতৰু শাস্ত্ৰখান ধাতু ভামান্ধৰ ।
 মোৰ বাক্যে মাধৱ তুমি আনিয়ো সত্তৰ ।
 হেন শুনি মই চলি গৈলোঁ তৈৰ হস্তে ।
 আনিলোঁহাঁ শাস্ত্ৰ গৈয়া প্ৰভু গৃহ পালে ।
 জপা সমে আনিয়া প্ৰভুৰ হাতে দিলোঁ ।
 নমস্কাৰ কৰি মই সভাত বসিলোঁ ॥ ৬৬৫

সেই বেলা সভাত মেলিয়া শাস্ত্ৰখান ।
 শঙ্কৰে দেখাইলা শাস্ত্ৰ ৰাজ্য বিদ্যমান ।
 প্ৰতি প্ৰতি কৰি ৰাজ্য শাস্ত্ৰক চাহিলা ।
 সূৰ্য্যে দিয়া পূৰ্বৰ শাস্ত্ৰ নৃপতি দেখিলা ।
 সভাত আছিল মানো প্ৰজা যত যত ।
 কল্পতৰু শাস্ত্ৰ তথা কৰিলা বেকত ।
 শাস্ত্ৰ দেখি নৃপতি বিস্ময় মানিলেক ।
 শঙ্কৰৰ কথা ৰাজ্য মানিলা প্ৰত্যেক ।
 শাস্ত্ৰ দেখি প্ৰমাণ পাইলেক নৃপবৰ ।
 মনত বোলন্ত কৃষ্ণ এহন্তে শঙ্কৰ ॥ ৬৭০
 এহি ভাবি সেই কল্পতৰু শাস্ত্ৰখানি ।
 বন্য বন্য শঙ্কৰ প্ৰশংসে বাঢ়া বাণী ।
 মিছা নুহি শাস্ত্ৰ ইটো দেখিলোঁ প্ৰমাণি ।
 শঙ্কৰৰ হাতে পুনু শাস্ত্ৰ দিলা আনি ।
 শাস্ত্ৰ দিয়া পুনু কহে নৰনাৰায়ণ ।
 সকলো বুজিলো সত্য তোমাৰ বচন ।
 আৰকা বুলিলা বাণী নৰনাৰায়ণ ।
 শাস্ত্ৰ সমে সত্য প্ৰভু তোমাৰ বচন ।
 আজিসে জানিলোঁ তুমি পূৰ্ণ কৃষ্ণ অংশ ।
 তোমাৰ লগৰ সন্ত সবে যত্ৰ বংশ ॥ ৬৭৫
 নজানি বিস্তৰ মই পুছিলোঁ কথাক ।
 অজ্ঞানীৰ দোষ প্ৰভু মৰষিয়ো মোক ।

আজি হস্তে কিছু বাদ নকৰিবোঁ মই ।
 ভক্তি দিয়া প্ৰভু মোক তাৰিবে লাগয় ।
 নৃপতি বদতি কথা শুনা নিবন্তৰ ।
 সমস্তে জানিবা কৃষ্ণ এক্ষেপ্ত শঙ্কৰ ।
 শঙ্কৰৰ পাৰে মই লৈবোঁনা শৰণ ।
 এহি বুলি আনন্দিত নৰনাৰায়ণ ।
 সেহি বেলা অস্তাগত ভৈলোঁ দিনাকৰ ।
 শঙ্কৰক তুতি নতি কৰি নৰেশ্বৰ ॥ ৬৮০
 বাজাতো দিহা কৰি শঙ্কৰ গৈলন্ত ।
 ভক্তগণ সঙ্গে লৈয়া গৃহে বহিলন্ত ।
 সেহি দিনা হস্তে বাদ সমাপতি ভৈলা ।
 শঙ্কৰক কৃষ্ণ বুলি সমস্তে মানিলা ।
 আদি চৰিত্ৰৰ কথা পৰম শোভন ।
 একমনে শুনিবা সমস্ত সাধুজন ।
 কলিৰ পাতকী জীৱ কৰিবে উদ্ধাৰ ।
 শঙ্কৰ স্বৰূপে হৰি ভৈলা অৱতাৰ ।
 অজ্ঞানী জীৱক প্ৰভু তাৰিবাক প্ৰতি ।
 কুসুম্বৰ ঘৰে আসি ভৈলা উতপতি ॥ ৬৮৫
 আদি যে চৰিত্ৰ কথা কৰিল প্ৰচাৰ ।
 ইহাৰ শ্ৰৱণে হৰে পাপীও নিস্তাৰ ।
 হেনয় শঙ্কৰ পাৱে দৃঢ় কৰি ধৰা ।
 বৃথা কথা কহি সবে মিছাত নম্বা ।

আদি চৰিত

কায়বাক্য মনে ভজা শঙ্কৰৰ পাৱে ।
সংসাৰ সমুদ্ৰ শঙ্কৰেৰে দৃঢ় নাৱে ।
নিস্তাৰ কৰন্তা নাই শঙ্কৰত বিনে ।
জানি শঙ্কৰত ভক্তি কৰা বাতি দিনে ।
শঙ্কৰেৰে প্ৰিতা মাতা শঙ্কৰেৰে দেৱ ।
শঙ্কৰত বিনে গতি নাহিকয় কেৱ ॥৬৯০
নামেৰে পৰম গতি চাৰিও যুগৰ ।
কলিযুগে হৰি নাম অতি শ্ৰেষ্ঠতৰ ।
মাধৱ বদতি কহে অতি অল্পমতি ।
নিবন্তৰে শঙ্কৰত কৰিয়ো ভকতি ।
ধন্য কলিযুগ ধন্য শঙ্কৰৰ নাম ।
শুক সেৱা ধৰ্ম্ম মহা মোক্ষ অনুপাম ।
ইহাত বিশ্বাস যাৰ সাধে মুখ্য কাম ।
মাধৱ বদতি ভণে বোলা ৰাম ৰাম ॥৬৯৫

ছবি ।

মাধৱ বদতি আবে শুনিলোক সন্ত সব
হেন কথা আত অনন্তৰ ।
বাদ সমাপতি কৰি শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ হৰি
বাসা গৃহে বহিলা ঈশ্বৰ ।

বাতিগোট বঞ্চিলন্ত প্রভাততে উঠিলন্ত
 গুৰু কথা সবাতে কহিলা ।
 বাজাত বিদায় লন্ত ববদোহা গৃহে যাওঁ
 মোৰ লগে সৰ্বজন চলা ।
 হেন শুনি সৰ্বজন ওলাইলেক বঙ্গমন
 গৃহত নথাকি একো জন ।
 গৃহ য়ে উজাৰ ভৈলা শঙ্কৰৰ লগ লৈলা
 দেখি গুৰু বুলিলা বচন ।
 শঙ্কৰে বোলন্ত আবে শুনিয়োক সন্ত সবে
 একজন গৃহ বাখিয়োক ।
 হেন শুনি পোৰা পুত্ৰ অনিৰুদ্ধ নামে খ্যাত
 তেহুঁ পাচে বুলিলা গুৰুক ।
 মই সবে বাখৌ ঘৰ, চলি যায়ে নিবন্তব
 অকলে বাখিবৌ মই ঘৰ ।
 হেন শুনি সৰ্বজনা চলি গৈলা বঙ্গ মন
 পাইলা গৈয়া নৃপতিৰ ঘৰ ।
 গুৰুক দেখি বাজা সন্তে লৈয়া বহু প্রজা
 আগ দাঢ়ি নিলা মহাবাই ।
 সভাত বসাইলা নিয়া কৰ্পূৰ তাম্বুল দিয়া
 গুৰুক মমিলা বাজা গৈ ॥ ৭০০
 সেহি বেল্য ভগবন্ত নৃপতিক বুলিলন্ত
 শুনা কথা কামৰূপ বাই ।

ববদোরা গৃহে গৈ বত্ৰপুৰ দেশে গৈ
পুমুকপি ফিৰি আহোঁ মই ।

যদি তজু আজ্ঞা পাওঁ কালি মই তৈকে যাওঁ
অল্প দিনে আসিবোঁ ইঠাই ।

হেন শুনি নৰপতি বিদায় দিলেক আতি
নৰনাৰায়ণ মহাৰাই ।

হেন শুনি সৰ্বজন গৈলা পুত্ৰ বজ মন,
পাইলা গৈয়া আপোন ভৱন ।

হেন দেখি সন্ত সবে বজাক প্ৰশংসে আবে
ভাল বাজা নৰনাৰায়ণ ।

অনিকঙ্কে সেহি বেলা শূন্যময় গৃহ পাইলা
উবল উপৰে উঠিলেক ।

শাস্ত্ৰক আনিবে মনে হাত মেলি বস্ত্ৰ মনে
শাস্ত্ৰ জপা মূখে উঠিলেক ।

হেন দেখি অনিকঙ্ক শাস্ত্ৰক কৰিয়া ক্ৰুদ্ধ
শুক শোৱা শয্যাতে উঠিলা ।

হেন দেখি শাস্ত্ৰখান আসিল পূৰ্বৰ থান
অনিকঙ্কে নমাই আনিলা ॥ ৭০৫

সেহি জপা মেলি চাই পূৰ্ব শাস্ত্ৰ তথা পাই
মনে বৰ আনন্দ কৰিলা ।

জপাগোট বান্ধি থৈয়া গৃহৰ বাহিৰ হৈয়া
কল্পতৰু শাস্ত্ৰক পঢ়িলা ।

দেখে আছে সবে সাৰ ভালেহে শঙ্কৰে আক

গুপ্ত ভাৱে লুকাই ৰাখিল ।

এতকাল দেখা নাই কালিসে দেখিলেঁ। মই

আজি তত্ত্ব বুজিলেঁ। সকল ।

এহি শাস্ত্ৰ মই লৈ অকলে থাকিবোঁ গৈ

নলাগয় ভক্তি শঙ্কৰৰ ।

এহি ভাবি অনিৰুদ্ধ পশিলা বনৰ মাজ

চুৰি কৰি থৈলা শাস্ত্ৰবৰ ।

পুন্য গৃহে আসি পাচে অনিৰুদ্ধ বহি আছে

মতা বস্ত্ৰ কৰিয়া গনত ।

মাধৱ বদতি আবে দেখা দেখা সন্ত সবে

কিনো অনিৰুদ্ধৰ মহত ।

অনিৰুদ্ধ, যদুমণি মুৰাৰি সহিতে আমি

সুমন্ত ভূঞাৰ বংশ যত ।

ইসৰ প্ৰমুখ্য কৰি শঙ্কৰ স্বৰূপে হৰি

বংশে জন্মি পাতিল মহন্ত ॥ ৭১০

অনিৰুদ্ধে তথাপিতো ভাল নপাইলেক সিটো

দেখা গুৰু শয্যাতে চড়িলা ।

বংশৰ এবিধে লাগ এৰি গুৰু ভক্তি ভাগ

শাস্ত্ৰখান চুৰি কৰি নিলা ।

মাধৱ বদতি আবে গুৰ্নিয়োক সন্ত সবে

সবে আমি গৃহ পাইলোঁ। যাই ।

শঙ্কৰে দেখিলা পাচে শূন্য জপাগোট আছে
কল্পতৰু শাস্ত্রখান নাই ।

অনিকঙ্ক মহন্তক গুৰু কথা স্মৃতিলন্ত
জপা মেলি কোনে শাস্ত্র নিলা ?

অনিকঙ্কে হেন শূনি শঙ্কৰক বোলে বাণী
নজানোহেঁ কোনে শাস্ত্র নিলা ।

মই শাস্ত্র নিয়া নাই স্বৰূপ কহিলেঁ মই
এহি বুলি অনিকঙ্ক বৈলা ।

হেন শূনি শঙ্কৰক শোক ভৈলা অতি বৰ
তাক পুনু নমাতিয়া বৈলা ।

মনত জানিলা গুৰু ভকতৰ কল্পতৰু
শাস্ত্রখান অনিকঙ্কে নিলা ।

শাস্ত্র পাই মোহ ভৈলা মোত মিছা কথা কৈলা
কিন্তু সেহি শাস্ত্রকেসে পাইলা ॥৭১৫

মোক নপাইবেক আৰ স্বৰূপে কহিলেঁ সাৰ
অনিকঙ্ক পোৰাৰ কুমাৰ ।

এহি বুলি নিজ গুৰু ভকতৰ কল্পতৰু
মন দুখে বহিল শঙ্কৰ ।

সেহি বেল। আদি যত অনিকঙ্ক মহন্তক
গারে গারে বুলিলা বচন ।

শূন্য ভূঞা পুত্র আবে তোমাক বোলোহেঁ সবে
কল্পতৰু দিয়া শাস্ত্রখান ।

হেন শুনি অনিৰুদ্ধ গৃহ মধ্যে যেন বন্ধ
 ক্রুদ্ধ মনে বুলিলা আমাক ।
 নাই নিয়া শাস্ত্র মই অনিৰুদ্ধ দেহ তই
 সৰ্ব্বজনে বোলা এহি বাক ।
 কৈব হস্তে মই আনি দিবোঁ শাস্ত্র ধাতুখানি
 নিহয়ে কহিলোঁ নিয়া নাই ।
 নুশুধিবা আৰ কথা • ঢুকালেক শাস্ত্র এথা
 আৰ সোধা প্ৰয়োজন নাই ।
 এহি বাক্য বাধা কৰি শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ হৰি
 মৌন ভাবে থাকিলা ঈশ্বৰ ।
 মহা মন দুখে আতি বঞ্চিলেক সিটো ৰাতি
 প্ৰভাততে উঠিলা শঙ্কৰ ॥ ৭২০
 স্নান ভোজন কৰি ভক্তগণ সঙ্গ কৰি
 কামৰূপ হস্তে চলি গৈলা ।
 বৰদোৱা গ্ৰাম পাইলা দিন কতিপয় গৈলা
 ভক্ত সমে আনন্দে বহিলা ।
 শুভা সবে সন্তলোক কলিত সদগতি হোক
 শঙ্কৰক ভজি কৰা সাৰ ।
 চৌবানী নবক হস্তে আনো পাপ অপৰ্য্যস্তে
 নামে পাবে কৰিতে উদ্ধাৰ ।
 হেন জামি সৰ্ব্বজনে নামক নেৰিবা মনে
 নাম সম বন্ধু নাহি আন ।

আন কথা সবে এৰি শঙ্কৰৰ ধৰ্ম ধৰি
সবে হোৱা হৰিপৰায়ণ ।

শঙ্কৰেসে গতি মতি শঙ্কৰৰ পাৱে ৰতি
সৰ্ব্বজনে ফুৰা নাম গাই ।

ভাৰ্য্যা পুত্ৰ ধান ধন দেখা সবে অকাৰণ
পৰলোকে কেহুৱে নযায় ।

ভকতি কৰিলে পুণ্য ভকত জনৰ মূল্য
পাপ পুণ্য দুয়ো লগে যায় ।

ভকতি নভৈলে পুশু ভাৰতত জন্ম পাইনা
চিন্তিয়োক শঙ্কৰ গোসাই ॥৭২৫

হেন জানি সন্তুলোক ভক্তি কৰি তৰিয়োক
ধৰ্ম মध्ये ভক্তি ৰত্ন সাৰ ।

ভক্তক তাৰিবে হৰি শঙ্কৰ স্বৰূপ ধৰি
পৃথিৱীত ভৈলা অৱতাৰ ।

হেন মোৰ ইষ্ট দেৱ তাস্ত বিনে নাহি কেৱ
তান ছুত্যা মাধৱ বদতি ।

আদি কথা শঙ্কৰৰ ভক্তি মध्ये সাৰোতৰ
ছবি পদ বন্ধে নিগদতি ।

মাধৱ বদতি ভণে শুনিয়োক সৰ্ব্বজনে
নিবন্তৰে এৰা আন কাম ।

শঙ্কৰক ভজি আবে তান নাম লৈয়ো সবে
সমাজিকে বোলা বাম বাম ॥ ৭২৮

পদ ।

মাধৱ বদন্তি কথা শুনা সন্তুচয় ।
 বৰদোৱা গ্ৰামে প্ৰভু শঙ্কৰ আছয় ।
 চাৰি দিন থাকি তৈতে শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ ।
 লগত লৈলেক ভক্তগণ নিবন্তৰ ॥ ৭৩০
 বত্ৰপুৰ আচাম দেখিবে মন কৰি ।
 ভক্তগণ লৈয়া চলিলন্ত দেৱ হৰি ।
 লগে নাহি শাস্ত্ৰ তামাকৰী মহা দুখে ।
 মহা চিন্তা কৰি প্ৰভু গৈলা পূৰ্ব মুখে ।
 নৌকাত চৰিয়া গৈলা জগত ঈশ্বৰ ।
 আমি আদি ভক্তগণ গৈলোঁ নিবন্তৰ ।
 গোপাল যে দামোদৰ বিপ্ৰ যত বত ।
 সমস্তে চলিয়া গৈলোঁ প্ৰভুৰ লগত ।
 হৰিধ্বনি কৰি সবে কৰিয়া কীৰ্ত্তন ।
 শঙ্কৰৰ সঙ্গে চলি গৈলা সৰ্বজন ॥ ৭৩৫
 তীৰ্থ বাজা লোহিতত গৈলেক উজ্জাই ।
 বত্ৰপুৰ সমীপক পাইলা গুৰু যায় ।
 এহি মতে গৈয়া ধোৱাবোল মুখ পাইলা ।
 শুনিয়েক তাত পাচে যেন কথা ভৈলা ।
 ফাগুন মাসৰ বেলা তৃতীয় প্ৰহৰ ।
 সেই বেলা অন্ধকাৰ ভৈলা নিবন্তৰ ।

প্রচণ্ড বতাহ ভৈলা মেঘৰ গৰ্জ্জন ।
 বিহুলী চমক দেখি ভয় ভীত মন ।
 পৰে পৰে হোৱে বৃষ্টি জল ধাৰাসাৰ ।
 তথাপি চলিয়া জাই শ্রীমন্ত শঙ্কৰ ॥ ৭৪০
 লগে চলি যাস্তু অসংখ্যাত ভক্তগণ ।
 গুৰু সঙ্গ চলে কবি কৃষ্ণৰ কাৰ্ত্তন
 সেই বেলা অনিৰুদ্ধ ভূঞাৰ কুমাৰ ।
 আকাশক চাহি বুলিলেক কৰজোৰ ।
 প্রণামোহো মেঘ দেৱ বৃষ্টিৰ ঈশ্বৰ ।
 নৌকাত আসিয়া আছে শ্রীমন্ত শঙ্কৰ ।
 তান লগে আনিয়াছে আনো ভক্তগণ ।
 গুৰু সমে মেঘ বাখা সবাবে জীৱন ।
 হেন শুনি প্ৰসন্ন ভৈলেক মেঘগণ ।
 বিহুলী নাহিকে বায়ু নাহি বৰিষণ ॥ ৭৪৫
 গৰ্জ্জন নাহিকে অন্ধকাৰ সুপ্ৰসন্ন ।
 পূৰ্ববৰ্ত্তে মিলিলেক বৰিব কিৰণ ।
 হেন দেখি অনিৰুদ্ধ মৌন ছয়া আছে ।
 তাক চাই ভক্তগণে বুলিলেক পাচে ।
 জগতৰ গুৰু হৰি আসিয়াছে এথা ।
 কি কাৰণে অনিৰুদ্ধ কৈলা হেন কথা ।
 এহি বুলি ভক্তগণে তাক গদহিলা ।
 শুনিলোক তাত পাচে যেন কথা ভৈলা ।

মাধৱ বদতি শুনা সন্ত নিবন্তৰ ।
 অনন্তৰে হেন কথা কুখিলা শঙ্কৰ ॥ ৭৫০
 সবাকো চাহিয়া গুৰু বুলিলা বচন ।
 মোহোৰ কথা ক শুনা সৰ্ব ভক্তগণ ।
 কোনে অযুগুত এহি বচন বুলিলা ?
 বিধু ভক্ত হয় কেনে মেঘক প্ৰাৰ্থিলা ।
 দেৱ ভক্ত মোৰ সঙ্গ বাইবে যোগ্য নুই ।
 এহি বুলি গুৰু কথা সবাতে সোধয় ।
 শুনিয়া আছন্ত ভক্তগণ নিবন্তৰ ।
 প্ৰণাম কৰিয়া কৈলা বিপ্ৰ দামোদৰ ।
 দামোদৰে বোলে গুৰু শুনিয়ে বচন ।
 ভজু বংশে জন্ম অনিৰুদ্ধ মহাজন ॥ ৭৫৫
 তেহু বুলিলেক ইতো অযুগুত বাণী ।
 বুজি চাই প্ৰভু যুক্ত কৰিয়ো আপুনি ।
 হেন শুনি গুৰুৰ মনত ভৈলা ক্ৰোধ ।
 ওচৰক মাতি আনি সন্ত অনিৰুদ্ধ ।
 শঙ্কৰ বদতি অনিৰুদ্ধ শুনা তুমি ।
 একেলগে আছিলে নোঁকাত তুমি আমি ।
 কি কাৰণে দেৱ ভূতি কৰিলা আপুনি ?
 হেন শুনি অনিৰুদ্ধে গৰ্বে বোলে বাণী ।
 মই দেৱ ভূতি কৈলোঁ কিহল তোমাৰ ।
 ইচ্ছামতে ভূতি কৈলোঁ জানিবা শঙ্কৰ ॥ ৭৬০

এহি বুলি অনিৰুদ্ধে নমাতিয়া বৈলা ।
 হেন শুনি গুৰু তাক বচন বুলিলা ।
 শঙ্কৰ বদতি অনিৰুদ্ধ শুনা বাণী ।
 মোহোৰ নৌকাৰ হন্তে নামিয়ো আপুনি ।
 যৈকে ইচ্ছা তৈকে যোৱা দেৱ পূজিবাক ।
 তুমি হেন দেব ভক্ত নলাগে আমাক ।
 শঙ্কৰব হেন বাক্য শুনি অনিৰুদ্ধ ।
 নৌকা হন্তে জনত নামিলা মহা ক্রুদ্ধ ।
 কল্পতক বীজ মন্ত্ৰ স্মৰি জনত ।
 মহা গৰ্বেৰ নামিলন্ত লোহিত মধ্যত ॥ ৭৬৫
 মন্ত্ৰ বলে লোহিতে বলুকা কৰি দিলা ।
 অগাধ সমুদ্ৰ জল আঠু তলে বৈলা ।
 গিয় দিয়া অনিৰুদ্ধ জল মধ্যে বৈলা ।
 দেখি সব ভক্তগণে বিস্ময় মানিলা ।
 তৈৰ হন্তে নৌকা মেলি গুৰু চলি গৈলা ।
 দৃষ্টিৰ গোচৰে গৈয়া নৌকাক ৰাখিলা ।
 মোহোক চাহিয়া গুৰু বুলিলা বচন ।
 আমাৰ বংশৰ অনিৰুদ্ধ এক জন ।
 আমাৰ লগত তেহু আসিয়া আছিল ।
 মহা গৰ্ব কৰি জল মধ্যত নামিল ॥ ৭৭০
 তথাপি তাহাক পুছি আনিবে লাগয় ।
 তুমি গৈয়া মাধৱ মাতি আনা যাই ।

ভূমি যত্নমণি যোরা নৌকা এক লৈ ।
 অনিৰুদ্ধ মহন্তক মাতি আনা গৈ ।
 অনেক প্রবোধ বুজাই মাতিয়া আনিবা ।
 তথাপিহো নাসে যদি তাহাঙ্ক স্তম্ভিবা ।
 বুলিবা তাহাক আগে মাপর শুনাই ।
 তোমাক শঙ্কবে এৰি গৈল ইটো ঠাই ।
 জোলা কি মৰিলা তুমি কহিয়োক কথা ।
 মৰিলেঁ বুলিলে ধৰি আনিবাহা এথা ॥৭৭৫
 জালেঁ যদি বোলে তাক নানিবা দুইজন ।
 তাহাঙ্ক আনিবে কিছু নাহি প্রয়োজন ।
 এহি বুলি গুৰুৱে আমাক পাঞ্চি দিলা ।
 শুনিয়োক তাত পাচে যেন কথা ভৈলা ।
 আমি যত্নমণি তাক কহিলেঁ বুজাই ।
 তোমাক নিবাক গুৰু দিলেক পঠাই ।
 নোকাত উঠাহা অনিৰুদ্ধ মন বঞ্চে ।
 গুৰুৰ সমীপে তুমি চল! আমি সঙ্গে ।
 হেন শুনি অনিৰুদ্ধে ক্ৰোধ কৰি বৰ ।
 আমি তম্বু বাক্য কহি বুজাইলোঁ বিস্তৰ ॥৭৮০
 তাতো কৰি বুজাইলোহোঁ প্রবোধ বচন ।
 নজাইবোঁ শঙ্কৰ কাষে কহে ক্রুদ্ধ মন ।
 অনিৰুদ্ধ মুখে হেন শুনিলেঁ বচন ।
 পুনু কথা স্তম্ভিলোহোঁ আমি দুয়োজন ।

গুৰু এৰি গৈলা। তুমি এথাতে বহিলা ।
 কহিয়োক অনিৰুদ্ধ জীলা কি মৰিলা ।
 এহি দুই কথা আমি শুনিলে। দুইজনে ।
 হেন শুনি অনিৰুদ্ধ কহে কোপ মমে ।
 অনিৰুদ্ধে বোলে দুইজনে শুনিয়োক ।
 জল মধ্যে শঙ্কৰে একিয়া গৈলা মোক ॥৭৮৫
 নমৰিয়া জীয়াই আছে। জলৰ মধ্যত ।
 কি কাৰণে গৰিবোঁ শঙ্কৰে এৰিলাত ।
 শঙ্কৰে নোকাত চৰি গৈলেক উজাই ।
 জলে উটি অনিৰুদ্ধ আছে। এহি ঠাই ।
 সম্পূৰ্ণ বৈঠাবে নোকা বাহিৰে শঙ্কৰ ।
 নাল বৈঠা বাই মই তৰিবোঁ সাগৰ ।
 এহিমতে আনো নানা বুলি গৰ্ববাক ।
 নবাইবোঁ শঙ্কৰ কাষে কহিলা আমাক ।
 হেন শুনি আমি তৈব হস্তে চলি গৈলোঁ ।
 ইসৰ কথাক গৈ গুৰুত কহিলোঁ ॥ ৭৯০
 অনিৰুদ্ধে কথা যত কৈলা আমাসত ।
 সমস্তে কহিলোঁ। আমি গুৰুৰ আগত ।
 হেন শুনি গুৰু পাচে বুলিলন্ত বাণী ।
 অনিৰুদ্ধে চুৰি কৰি নিলে শাস্ত্ৰখানি ।
 কল্পতৰু নামে শাস্ত্ৰ ধাতু ভামাকৰ ।
 সেই শাস্ত্ৰ পায়। লগ এৰিলে আমাৰ ।

অনিচ্ছা তাক পাইব আমাক নপাইব ।
 অনিচ্ছা সমে যিটো আলাপ কবিব ।
 জাতি নষ্ট হইবে সিটো আমাক নপাই ।
 তান আজ্ঞাকাৰা যত হৈবে লোকচয় ॥৭৯৫
 তাহানে সহিতে যিটো আলাপ কৰয় ।
 সিটোজনে কদাচিতো আমাক নপায় ।
 হেন জানি সৰ্বজনে শুনা মোৰ বাক ।
 বিটো জনে তাৰ মুখে ভক্তি লভিবেক ।
 তাহান আজ্ঞায়ে ভক্তি যিলোকে কবিব ।
 সেহিলোকে কোনো কালে আমাক নপাইব ।
 মোৰ ভক্তি নপাইবেক অনিচ্ছা আব ।
 ইষ্ট, মিত্র, শিষ্য যত হৈবেক তাহাৰ ।
 সিয়ো সবে মোৰ ভক্তি নপাইবে নিশ্চয় ।
 সত্যে সত্যে কহোঁ মই জানা সমস্তয় ॥৮০০
 শাস্ত্র চুৰি কৰি গৰ্বে এৰিলে সবাক ।
 সিকাৰণে সৰ্বলোকে বুজিবা ইহাক ।
 আক পৃথিবীত যত ৰাজা প্রজা হৈব ।
 অনিচ্ছা ধৰ্ম্মে সবে বৈৰতা চিন্তিব ।
 অনিচ্ছা আমি এক বংশে উপতি ।
 মাধৱ সহিতে সবে ভূঞাৰ সমুত্তি ।
 সবাকো এৰিয়া অনিচ্ছা অন্তৰিলা ।
 স্বৰ্গে পৃথিবীয়ে যেন দুই খণ্ড ভৈলা ॥

এক বংশ ভিন্ন আজি দুই বংশ ভৈলা ।
 এহি বুলি গুরু এক তৃণ তুলি লৈলা ॥৮০৫
 শঙ্কৰ বদতি সাখী হৈবা ভক্তগণ ।
 পৃথিবীয়ে সাখী হৈবা স্বৰ্গে দেৱগণ ।
 অনিৰুদ্ধ সমে আজি বংশ ছেদ ভৈলা ।
 এহি বুলি গুরু তৃণ দুই খণ্ড কৰিলা ।
 হেন দেখি জয় জয় কৰে ভক্তগণ ।
 নৌকা:মেলি গৈলা গুরু উজ্জানক মন ।
 কৃতিপয় দিনে গৈয়া বহুপুৰ পাইলা ।
 ভক্ত সমে গুরু লখিমপুৰত বহিলা ।
 এহিমতে অনিৰুদ্ধ বৈলা সেহি ঠাই ।
 তাত পাচে যি কৰিলে শূনা সমুচয় ॥৮১০
 লোহিত জলৰ অনিৰুদ্ধ উঠিলন্তু ।
 অনেক কৈবৰ্ত্তগণ লগত লৈলন্তু ।
 দক্ষিণ লোহিত তীৰে পচিমক গৈলা ।
 কতো দিনে গৈয়া কামৰূপ ৰাজ্য পাইলা ।
 পূৰ্বে যৈত থৈয়াছিল শাস্ত্ৰ তানাক্ষৰী ।
 তৈৰপৰা আনি লৈলা মনে বজ্জ কৰি ।
 শাস্ত্ৰ পাই ভূঞা পুত্ৰ মনে বজ্জ ভৈলা ।
 মনত আনন্দে নিজ গৃহে চলি গৈলা ।
 ৰামপুৰে তান গৃহ যত আছিলন্তু ।
 সেহি গৃহে অনিৰুদ্ধ প্ৰৱেশ ভৈলন্তু ॥ ৮১৫

ভাৰ্য্যা পুত্ৰ ইফ মিত্ৰ সৰ্বাতো কহিলা ।
 যেন মতে শঙ্কৰে তাহাক এৰি গৈলা ।
 অনিৰুদ্ধে সান্নিধ্যেষে কথা কহিলন্ত ।
 হেন শুনি সৰ্ব্বজনে বচন বোলন্ত ।
 অনিৰুদ্ধ পক্ষ লোক যতক আছিল ।
 শঙ্কৰত বৈৰ মানি উপায় সাধিল ।
 নথাকোঁঠো ইটো থানে শঙ্কৰ লগত ।
 এহি বুলি দ্ৰুতগণে কৰিলে শপত ।
 উজ্জ্বল যাত্ৰ সবে চলা বন্ধুগণ ।
 এতি বুলি গাইবে মাজ ভৈলা সৰ্ব্বজন ॥ ৮২০
 বৰ বৰ নৌকা সব আনিলে তেখানে ।
 তাতে ভৰা দিলে বস্ত্ৰ যত আছে মানে ।
 গো, বংশ, ছাগল, হংস, গানো দ্ৰব্য যত ।
 গৃহ আদি কৰি সবে তুলিলা নৌকাত ।
 শঙ্কৰৰ বৈৰ লোক তৈতে যত ছিল ।
 অনিৰুদ্ধ লগে সৰ্ব্বজন চলি গৈলা ।
 বাজাত সংগম কৰি দিবা নগৈলেক ।
 ৰাতি ভাগে নৌকা মেলি উজানে গৈলেক ।
 পুত্ৰ ভাৰ্য্যা সকল লগে চলিলেক ।
 ৰামপুৰ এৰি সবে সৌমাৰে গৈলেক ॥ ৮২৫
 লোহিতত মেলি নৌকা উজাই গৈলেক ।
 কতো দিন মানে গৈয়া সৌমাৰ পাইলেক ।

সোমাব পৃষ্ঠৰ পূব উত্তৰ দিশত ।
 টেঙ্গাপানী নদী তীৰে হোলোঙ্গ গুৰিত !
 উত্তৰে বহন্ত তীৰ্থ বাজা ব্ৰহ্মপুত্ৰ ।
 অনিৰুদ্ধ তাতে গৈয়া পাতিলন্ত সত্ৰ ।
 অনিৰুদ্ধ গৃহ সৰ মধ্যত কৰিলা ।
 চতুৰ্দ্দিকে গৃহ সাজি প্ৰজাগণ বৈলা ।
 সেই বৈলা অনিৰুদ্ধে ধাতু শাস্ত্ৰ লৈ ।
 ধ্যানত বগিয়া বীজ মন্ত্ৰ উচ্চাৰয় ॥ ৮৩০
 মন্ত্ৰবলে সবে চলে তাহান বচনে ।
 হেন দেখি সবাহাৰ আনন্দিত মনে ।
 প্ৰথমে ভজিলা লগে যোৱা প্ৰজাগণ ।
 তাত পাচে ভজিলন্ত গ্ৰাম্য প্ৰজাগণ ।
 এহিমতে অনিৰুদ্ধ তৈতে বহিলেক ।
 প্ৰজা মুখে বাজা এই কথা শুনিলেক ।
 অদভুত কথা শুনি সোমাব বাজন ।
 সমদলে বাজা আইলা অনিৰুদ্ধ থান ।
 চুত্ৰিংকা বাজায়ে অনিৰুদ্ধ গৃহ পাইলা ।
 শুনিয়োক তাত পাচে যেন কথা ভৈলা ॥ ৮৩৫
 অনিৰুদ্ধ ধৰ্ম্ম বাজা লভিবাক মনে ।
 কুন্ত মध्ये বস্তু এক ভৰাইলা যতনে ।
 কুন্ত মুখ বান্ধি কুন্তগোটক আনিলা ।
 সভা মध्ये ধৰ্ম্ম থাপি বাজা কুন্ত থৈলা ।

অনন্তবে বাজা অনিকঙ্কক অনাইলা ।
 সভা মধ্যে বাজা তাক বচন বুলিলা ।
 নৃপতি বদতি অনিকঙ্ক শুনা বাণী ।
 এহি কুন্ত মধ্যে কিবা বস্তু আছেঁ আনি ।
 কুন্তৰ মধ্যত কথা কিবা বস্তু আছে ।
 যদি তুমি কহিবাক পাবা সাধে সাধে ॥ ৮৪০
 তেবে তজু ধৰ্ম সত্য হয় জানো মনে ।
 তোমাক মানিব গুৰু মোৰ প্রজাগণে ।
 যদি এহি কথা নোৱাৰা কহিবাক ।
 দণ্ড কৰি দেশ হস্তে খেদাইবোঁ তোমাক ।
 এহি বুলি বাজা মৌন ছয়া বহিলেক ।
 বীজ মন্ত্ৰ স্মৰি অনিকঙ্কে বুলিলেক ।
 শুনিয়ে নৃপতি মই কওঁ স্বৰূপত ।
 এক ফেট সৰ্প আছে কুন্তৰ মধ্যত ।
 সত্য বাক্য কহিলোঁ জানিখা নৰেশ্বৰ ।
 হেন শুনি বুলিলেক সৌম্যৰ ঈশ্বৰ ॥ ৮৪৫
 যদি কুন্ত মধ্যে সৰ্প বেকত হোৱয় ।
 বত কথা কহা তুমি সবে সত্য হয় ।
 অজ্ঞ যদি কিবা বস্তু কুন্ত মধ্যে হয় ।
 তোমাক কৰিবোঁ দণ্ড নাহিকে সংশয় ।
 এহি বুলি সভাৰ মধ্যত নৰেশ্বৰ ।
 দূত পঠাই বদ্বন্দ্যন গুচাইলা কুন্তৰ ।

কুস্তব মুখব বস্ত্র গুচাইলা দেখনে ।
 কুস্ত হস্তে এক সর্প উঠিল তেখনে ।
 ফেটিগোম নামে সর্প দেখি ভয় ভীত ।
 দেখি এব ভয় ভৈলা নৃপতির চিত ॥ ৮৫০
 সর্প বাখা বুলি কথা নৃপতি কহয় ।
 তুর্ম সন্ত হোরা মই জানিলে নিশ্চয় ।
 তজু পাক্য সত্য ভৈলা জানিলে আপোনে ।
 তোমাক মানোক গুরু মোর প্রজাগণে ।
 নৃপতির হেন বাক্য অনিকঙ্কে শুনি ।
 কুস্ত চুরা সর্প নাশ করিল আপুনি ।
 হেন দেখি রাজা ভৈলা আনন্দ হৃদয় ।
 অনিকঙ্ক মহন্তক আশ্বাস কবয় ।
 ভূঞার পুত্রক রাজা প্রশংসা কবয় ।
 তাগন্ত বিদায় করি রাজা চলি যায় ।
 মাধব বদতি কথা শুনা সন্তজন ।
 অনিকঙ্ক বৈলা যাই আপোন ভবন ॥ ৮৫৫
 মায়া সর্প গুচাইলন্ত বাজার আগত ।
 সিকাধণে মায়াধরা হৈলা সত্র খ্যাত ।
 বাজ পবীকাত অনিকঙ্ক জিকিলন্ত ।
 এহি কথা সমস্ত প্রজায়ে শুনিলন্ত ।
 সেইসে কাৰণে অসংখ্যাত প্রজাগণ ।
 শরণ লৈলেক অনিকঙ্ক চরণ ।

এহিমতে অনিৰুদ্ধ সেই থানে বৈলা ।
 শুনিয়োক তাত পাচে যেন কথা শুইলা ।
 বহুপুৰে কিছুদিন গুৰু বহিলেক ।
 প্ৰপিতামহৰ নিজ বাজ্য চাহিলেক ॥ ৮৬০
 তৈবপৰা নোকা মেলি উজাই গৈলেক ।
 ব্ৰহ্মপুত্ৰে পোতা বহুপুৰ চাহিলেক ।
 তৈবপৰা গৈলা গুৰু ভক্তগণ সঙ্গে ।
 সদায়া পাইলেক গৈয়া প্ৰভু মহা বদ্রে ।
 কুণ্ডিল নগৰ চাইলা ভাস্কৰ বাজ্যৰ ।
 তৈব বাসুদেৱ মূৰ্ত্তি আনিলা শঙ্কৰ ।
 তাতো কতিপয় দিন থাকিয়া ঈশ্বৰ ।
 তৈবপৰা উলটিয়া আসিলা শঙ্কৰ ।
 ব্ৰহ্মপুত্ৰ মধ্যে গুৰু ভাটী মুখে যায়
 চৌপাশে আৱৰি ভক্তগণে নাম গায় ॥ ৮৬৫
 * টেঙ্গাপানী সমাপক পাইলন্ত শঙ্কৰ ।
 তথাতে বাখিয়া নোকা থাকিলা ঈশ্বৰ ।
 ভূঞা পুত্ৰ অনিৰুদ্ধে এহি বাৰ্ত্তা শুনি ।
 গুৰুক চাহিবে লাগি আসিলা আপুনি ।
 অনেক সস্তাৰ লৈয়া সঙ্গে শিষ্যগণ ।
 প্ৰেস্তাওতে গৈলা গুৰু পাইবে দৰ্শন ।

মনে মহা দস্ত কৰি অনিৰুদ্ধ গৈলা ।
 গুৰুৰ সমীপ গৈয়া অনিৰুদ্ধে পাইলা ।
 অনিৰুদ্ধ আসিবাৰ দেখি ভক্তগণে ।
 শীঘ্ৰে জান দিলা গৈয়া শঙ্কৰৰ ধানে ॥ ৮৭০
 হেন শুনি গুৰুৰ মমত ক্ৰুদ্ধ ভৈলা ।
 ভক্তসকলক গুৰু আদেশ কৰিলা ।
 তাহাক নেদেখা কৰি বস্ত্ৰ দিয়া আৰ ।
 ঐৰ হস্তে নৌকা মেলি চলিয়ো সত্ৰৰ
 হেনয় গুৰুৰ আজ্ঞা শুনি ভক্তগণ ।
 বস্ত্ৰ আৰ দিয়া নৌকা মেলিলা তেখন ।
 ভাটী মুখে নৌকা মেলি গৈল গুৰুজন ।
 ভীৰতে থাকিলা অনিৰুদ্ধ কোপ মন ।
 ভক্ত গুৰু কেহু অনিৰুদ্ধক নচাইলা ।
 হেন দেখি ভূঞাপুত্ৰ গৃহে চলি গৈলা ॥ ৮৭৫
 তৈব হস্তে ভাটী মুখে আসিলা ঈশ্বৰ ।
 দিহিং নদীয়ে উজাই গৈলা তাৰপৰ ।
 দিহিঙ্গে উজাই গৈয়া চেচামুখ পাইলা ।
 ভক্তগণ সমে প্ৰভু তথাতে বহিলা ।
 দিহিং নদীৰ পূবে সত্ৰ পাতিলেক ।
 ছয় দিন সেই সত্ৰে প্ৰভু বহিলেক ।
 চাৰি দিশে চাৰি হাটি মধ্যে নাম ঘৰ ।
 মণিকূট পদশিলা নিশ্চিন্তা অৰুণ ।

দিহিং নদীৰ ভীৰে সত্ৰক পাতিলা ।
 সিকাৰণে সত্ৰ সেহি দিহিং নাম *থৈলা ॥৮৮০
 নিজ গুৰু ধৰ্ম্ম তৈতে কৰিলা বাধান ।
 দিহিং সত্ৰৰ নাম কৈলোঁ এহিমান ।
 যাব বংশে নাম কৈলা যত্নমণি নাম ।
 সেহি সত্ৰ শুনা সবে নাহিকে উপাম ।
 সেহি সত্ৰে অধিকাৰী পাতি যত্নমণি ।
 তাহাক চাহিয়া গুৰু বুলিলন্ত বাণী ।
 শঙ্কৰ বদতি কথা শুনা যত্নমণি ।
 জীৱ সব সচক্ৰ কৰাইবা আপুনি ।
 মোৰ বাক্যে এহি সত্ৰে তুমি থাকিয়োক ।
 আসন প্ৰসঙ্গ সবে পাতিয়া থাকোক ॥ ৮৮৫
 তাহাক ইসৰ বাক্য বুলিয়া শঙ্কৰ ।
 তাক থৈয়া জাতি মুখে গৈলন্ত ঈশ্বৰ ।
 গুৰু বাক্যে সেহি সত্ৰে যত্নমণি বৈলা ।
 অসংখ্যাত জীৱক সচক্ৰ ভক্তি দলা ।
 মাধৱ বদতি কথা শুনা ভক্তগণ ।
 ভৈৰৱৰা নৌকা মেলি গৈলা গুৰুজন ।
 তৃতীয় দিবসে বত্ৰপুৰ দেশ পাইল ।
 পাটবাউসী গ্ৰামৰ দক্ষিণে গুৰু বৈল ।

* আদিকাণ্ডি এই ঠাইক দিহিং বাল বোলে ।

দক্ষিণে বহন্তু তীৰ্থবাজ ব্রহ্মপুত্ৰ ।
 দক্ষিণপাট নামে তৈতে নিশ্চিলেক সত্ৰ ॥ ৮৯০
 চাৰিদিন সেই সত্ৰে থাকিয়া ঈশ্বৰ ।
 ভালকপে সত্ৰখান নিশ্চিলা শঙ্কৰ ।
 দামোদৰ দেৱ তাতে অধিকাৰী কৈলা ।
 তাহাক চাহিয়া গুৰু বচন বুলিলা ।
 শঙ্কৰ বদতি কথা শুনা দামোদৰ ।
 সচক্ৰ কৰাইবা কন্যী বিপ্ৰ নিবন্তৰ ।
 আনো জাতি সকলক সচক্ৰক দিবা ।
 মোৰ বাক্যে দামোদৰ সত্ৰক পালিবা ।
 মলয়া বিজ্ঞান ভক্তি সজ্জাটি ব্ৰহ্মৰ ।
 এহি তিনি দিলো মই লৈয়ো দামোদৰ ॥ ৮৯৫
 এহি বুলি দামোদৰ সেই সত্ৰে থৈলা ।
 শুক্লগণ সজ্জা গুৰু তৈৰ হস্তে আইলা ।
 আজ্ঞা পায় দামোদৰ বহিলন্তু তৈত ।
 দামোদৰে সচক্ৰ কৰাইলা অসংখ্যাত ।
 তাক থৈয়া তৈৰপৰা আসিলা ঈশ্বৰ ।
 একদিনা বৈলা গৈ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ ।
 সেই দিনা গোক প্ৰভু ভক্তিদান দিলা ।
 তদহং সজ্জাটি আক নিৰ্দ্ধাম কেৱলা ।
 অনুগ্ৰহ কৰি গুৰু মোক ভক্তি দিলা ।
 নিজ গুৰু এক ভাগ ভকতিক লৈলা ॥ ৯০০

কণিকা বহুস্ত ভক্তি নিজে লৈলা গুণক ।
 পুৰুষ সংঘটি ভক্তি লৈলা কলতক ।
 আশীৰ্বদ ভক্তি চাৰি বিধ প্ৰকাশিলা ।
 প্ৰথমতে হি নি জনে শুকতিলক পাইলা ।
 আমি যত্নমগি আক বিপ্ৰ দামোদৰ ।
 তিনিহো প্ৰথমে ভক্তি দিলন্ত শঙ্কৰ ।
 গোপাল মুৰাৰি আদি ষত্বেক মহন্ত ।
 সমস্তকে ভক্তি গুণ পাচত দিলন্ত ।
 ব্ৰহ্মপুত্ৰ তীৰে মুদৈ কমলা বোলয় ।
 তাহান বাৰিত বৈলা প্ৰভু কৃপাময় ॥ ৯০৫
 সাত দিন সেই খানে বহিলা শঙ্কৰ ।
 তথাপি কমলা মুদৈ নাসিল ওচৰ ।
 ধনৰ গৰ্বিত সটো নাসিল ওচৰ ।
 হেন দেখি মোক আজ্ঞা ক'বিল' ঈশ্বৰ ।
 এহি খানে তুমি এক পাতিবা মহন্ত ।
 ভাল কপে তাক ভক্তি দিবা অপৰ্য্যন্ত ।
 এহি বুলি গুণ মোক আদেশ কৰিলা ।
 শাস্তানু ভূঞাৰ বংশ সৰাকো অনাইলা ।
 বৈত যিবা আছিলেক বংশ শাস্তানুব ।
 তৈকে লাগি সমস্তকে অনাইলা শঙ্কৰ ॥ ৯১০
 সৰাকো আশ্বাস কৰি ভোজন কৰাইলা ।
 সৰাকো চাহিয়া গুণ অচন বুলিলা ।

শঙ্কৰ বদতি কথা শুনা বংশগণ ।
 মোৰ লগে থাকি কৰা কৃষ্ণৰ কীৰ্ত্তন ।
 অশাস্তৰ ৰাজসেৱা বিষয়ৰ সুখ ।
 অকাৰণে দেৱী পূজা হৰিত বিমুখ ।
 অতএব মোৰ লগে সবে থাকিয়োক ।
 সন্ত হৈয়া সৰ্বৰাজনে তক্তি ধৰিয়োক ।
 তথাপি ঐশ্বৰ্য্য পাইবা কৈলোঁ নিষ্ঠ বাক ।
 সেহিনে কাৰণে মাতি আনিলোঁ সবাক ॥ ৯১৫
 এহি বুলি মোঁন ভাবে বহিলা শঙ্কৰ ।
 হেন শুনি বুলিলন্ত ভূঞা নিবন্তৰ ।
 অনেক পুৰুষে ৰাজ্য সেৱা কৰি গৈলা ।
 দেৱী পূজা কৰন্তে এতেক দিন ভৈলা ।
 পিতৃ পিতামহ ধৰ্ম্ম এৰিবোঁ কিমতে ।
 এহি কথা শুনি নিন্দা কৰিব জগতে ।
 নাথাকোঁ তোমাৰ লগে সন্ত নাম ধৰি ।
 এহি বুলি উঠি সবে গৈলা ঘৰাঘৰি ।
 ধন গৰ্বেৰ শঙ্কৰৰ বাক্য নাচৰিল ।
 সিকাৰণে একোজনে ভক্তিক নপাইল ॥ ৯২০
 বাঢ় ভূঞা শাস্তানুৰ বংশ যত ছিল ।
 একোজনে সন্ত নাম ভক্তিক নপাইল ।
 সক ভূঞা স্তম্ভৰ-বংশ মিত্ৰ কত ।
 উপাসক বিপ্ৰগণো হৈলেক মহন্ত ।

শঙ্কৰক ভজি অসংখ্যাত সন্ত হৈল ।
 এক ধৰ্ম্মে তিনিখান বাজ্য প্রকাশিল ।
 হেন সন্ত নাম এৰি বংশ শাস্তানুৰ ।
 ধন গব্বের বাক্য বাধা কৰিল গুৰুৰ ।
 নিকাৰণে জ্যেষ্ঠ বংশে কনিষ্ঠ বংশত ।
 গুৰু মাৰ্মি ভক্তি লৈয়া হৈবে শিষ্য যত ॥ ৯২৫
 আৰু পূৰ্বে সূৰ্য্যো ভক্তি নপাইবে বুলিলা ।
 নিকাৰণে বৰ বংশে ভক্তিক নপাইলা ।
 যদ্যপি শঙ্কৰে ভক্তি দিবাক খুজিলা ।
 দেখা কেহু তথাপি ভকতি নলৈলা ।
 এহিমতে গৈলা শাস্তানুৰ বংশগণ ।
 আমি সবে গৈলে। তৈকে সঙ্গে গুৰুজন ।
 সাত দিন সেই থানে থাকিয়া শঙ্কৰ ।
 মুদৈৰ বাহিৰে থান পাতিলা ঈশ্বৰ ।
 সাত দিন থাকি সিটো থান এৰি গৈলা ।
 নিকাৰণে সাদিনীয়া থান নাম ভৈলা ॥ ৯৩০
 যৈত চাৰিবিধ ভক্তি কৰিলা প্রচাৰ ।
 অন্ম কোন ভূমি সম হৈবেক তাহাৰ ।
 যদ্যপি কমলা মুদৈ ভক্তি নকৰিলা ।
 শঙ্কৰৰ কাষে তেহু দৰ্শন নভৈলা ।
 যাতো তান ভূমি মধ্যে প্রভু বহিলন্ত ।
 নিকাৰণে তান নামে থান পাতিলন্ত ।

গুৰু অৱহেলাতে কমলা মৰি গৈলা ।
 তথাপি কমলাবাবী গুৰু নাম ধৈলা ।
 এহি থানে সন্তু মই পাতিবোঁ পাচত ।
 কমলাৰ নামে খান পাতিলোঁ সাম্প্ৰত ॥ ৯৩৫
 এহিমতে তৈতে গুৰু খান পাতিলেক ।
 নামঘৰ পদশিলা তৈতে থাপিলেক ।
 সন্তু নাই থানে নৱজন ভক্ত থৈলা ।
 গুৰুৱে ভক্তক চাই বচন বুলিলা ।
 শঙ্কৰ বৰ্দ্ধিত ঐতে থাকা ভক্তগণ ।
 এহি থানে থাকি কৰা কৃষ্ণৰ কীৰ্ত্তন ।
 পাচে সন্তু পাইবা লাগ এহিসে গানত ।
 এহি বুলি তাসম্বাক গৈয়া সিধানত ।
 নৌকা মেলি গুৰু তৈৰ হস্তে অন্তৰিলা ।
 কতিপয় দিনে গৈয়া বৰদোৱা পাইলা ॥ ৯৪০
 সন্তু বৈকুণ্ঠৰ শক্তি বৰদোৱা গান ।
 তথাতে বহিলা সবে কৰিয়া কীৰ্ত্তন ।
 যৈতে আসি গুৰুজ্ঞান তৈলা অৱতাৰ ।
 অশ্রু ভূমি কোন সম হৈবে বৰদোৱাৰ ।
 সত্ৰখান চক্ৰ আদি মত অস্ত্ৰচয় ।
 চাৰি কপে চাৰি বস্তু আসিয়া আছয় ।
 কদম্ব, শিলিখা, বেল, আৰু বৃক্ষ আম ।
 এই চাৰি বৃক্ষ চাৰি দিশে তৈল দাম ।

স্বজ্ঞ আদি পদশিলা মধ্যো নামঘৰ ।
 মুক্তে মণিকূট কৈলা ত্ৰীমন্ত শঙ্কৰ ॥৯৪৫
 চাৰি দিশে চাৰি হাটি মন্তা ভক্তগণ ।
 চাৰিও প্ৰসঙ্গে কৰে কৃষ্ণৰ কোৰ্তন ॥
 উত্তৰে আকাশী গজা ভক্তি সৰোবৰ ।
 পান পূব দিশে থাকে বাম দামোদৰ ।
 দক্ষিণত বামুদেৱ লক্ষ্মী সৰস্বতী ।
 বাঢ় ভক্ত চাৰি ধাৰ্ম পশ্চিমত থিত ।
 অনন্ত অচ্যুত প্ৰভু মধ্য নিৰাকাৰ ।
 জোৱক তাৰিবে লাগি ধৰিলা আকাৰ ।
 পঞ্চ ক্ষেত্ৰ আদি ব্ৰহ্মপুত্ৰ তীৰ্থৰাজ ।
 ভক্তি পাই ইসৰেও তৰিল সামৰাজ ॥৯৫০
 ব্ৰহ্ম গাতা শাস্ত্ৰ দিয়া জলৰ মধ্যত
 ব্ৰহ্মপুত্ৰে শৰণ লৈলেক শঙ্কৰত ।
 কি কহিবোঁ সিটো মই মহিমা থানৰ ।
 বৈকুণ্ঠৰ সম সেহি থান মনোহৰ ।
 হেন বৈকুণ্ঠক পৃথিবীত নিৰ্ম্মলন্ত ।
 সেহি বৈকুণ্ঠত প্ৰভু শঙ্কৰ বৈলন্ত ।
 মাধৱ বদতি কথা শুনা সৰ্বজন ।
 পাচে যি কৰিলা প্ৰভু কুসুম নন্দন ।
 বামবাইক চাই গুৰু বুলিহন্ত বানী ।
 উজনিৰ বামবাই চলিয়ো আপুনি ॥৯৫৫

হেজুলিয়া যতুমণি ভূঞাব কুমাৰ ।
 আক চন্দ্ৰ যাৰ নাম বিপ্ৰ দামোদৰ ।
 মোৰ কথা কই তুমি দুইকো আনা যায় ।
 এহি বুলি ৰামবাইক দিলন্ত পঠাই ।
 হেন শুনি ৰামবাই উজ্জ্বল গৈলা ।
 গুৰুৰ আদেশ দুইজনত কহিলা ।
 গুৰু আজ্ঞা শুনি যতুমণি দামোদৰ ।
 অনেক সম্ভাৰ লৈয়া আসিলা সহৰ ।
 ৰামবাই সঙ্গে আসিলেক দুইজন ।
 কতিপয় দিনে পাইলা বৰদোৱা থান ॥৯৬॥
 অনেক সম্ভাৰে সেৱা কৈলা দুয়োজনে ।
 ভক্তিভাৱে প্ৰণমিলা গুৰুৰ চৰণে ।
 সেহি বেলা মোক গুৰু বুলিলন্ত বাণী ।
 মাধৱ উত্তৰ দিশে চলিযো আপুনি ।
 পৰম ভকত এক জন আছে সম্ভ ।
 ভূঞাব জীয়াবো নাতি নামে পদ্মকান্ত ।
 মোহোৰ সমীপে তুমি তাক আনা যায় ।
 এহি বুলি গুৰু মোক দিলন্ত পঠাই ।
 হেন শুনি মই চলি গৈলোঁ সেহি ঠাই ।
 গুৰু কহা মতে মই তাক পাইলোঁ যায় ।
 গুৰু বোহি মতে কৈলা সেহিমতে পাইলোঁ ।
 গুৰুৰ সমীপে মই তাক আনি দিলোঁ ।

গুৰু পালে আসি পদ্মকান্তে সেৱা কৈলা ।
 গুৰু তাক দেখি বহু আশ্বাস কৰিলা ।
 পদ্মকান্ত যত্নমণি বিপ্ৰ দামোদৰ ।
 এহি তিনি সন্ত বৈলা শঙ্কৰৰ ঘৰ ।
 কতো দিন তিনি জনে সেহি থানে আছে ।
 শুনিয়েক কথা যেন ভৈলা তাত পাচে ।
 চতুৰ্ভুজ নামত পোপাল মূৰ্ত্তিখানি ।
 সেহি মূৰ্ত্তি ভাগৱত শাস্ত্ৰ গুৰু আনি ॥৯৭০
 বুলিবে লাগিলা পাচে ছেন মনে মানি ।
 আশ্বাস কৰিয়া দিলা লৈলা যত্নমণি ।
 বাদবাই মূৰ্ত্তি আৰু শ্ৰীভাগৱত ।
 শঙ্কৰে দিলন্ত দামোদৰৰ আগত ।
 সেহি মূৰ্ত্তি শাস্ত্ৰ গুৰু দুই জনক দিলা ।
 তাসম্বন্ধ চাহি গুৰু বচন বুলিলা ।
 শুনা সন্ত যত্নমণি বিপ্ৰ দামোদৰ ।
 এহি মূৰ্ত্তি ভাগৱত আশ্বাস সমসৰ ।
 মোক সম কৰি মূৰ্ত্তি মানিবা দুইখান ।
 আত্ম সেৱা কৰাই ভক্তি দিবা জীৱগণ ॥৯৭৫
 এহি দুই শাস্ত্ৰ দুই কৰিবা শ্ৰৱণ ।
 এহি বুলি দুইতো কৈলা কুন্তল নন্দন ।
 ছেন শুনি দুই সন্ত মহা বড় মনে ।
 ভক্তি জ্বৰে প্ৰণামিলা গুৰুৰ চৰণে ।

সেহি বেলা দুইকো গুৰু দিলন্ত বিদায় ।
 হেন শুনি গৈলা ছয়ো চলি নিজ ঠাই ।
 যত্নমণি দামোদৰে নিজ গৃহ পাইলা ।
 সেহি বেলা গুৰু পদ্মকান্তক বুলিলা ।
 শঙ্কৰ বদতি কথা শুনা পদ্মকান্ত ।
 গোহোৰ পৰম ভক্ত তুমি সে একান্ত ॥৯৮০
 সেহিসে কাৰণে মই অনাইলোঁ তোমাক ।
 তুমি সন্ত হৈবে আগে জীৱ তবাইবাক ।
 কমলাবাৰীৰ স্থান পৰম সুন্দৰ ।
 তহিতে আছয় নৱ ভক্ত শ্ৰেষ্ঠত্তৰ ।
 পৰম পুণ্যৰ সিটো সাদিনীয়া থান ।
 তৈতে তুমি গৈয়া তাৰিয়োক জীৱগণ ।
 বৈকুণ্ঠৰ নাথ লক্ষ্মীকান্ত মূৰ্ত্তিখানি ।
 আশ্বাস কৰিয়া প্ৰভু তাক দিলা আনি ।
 নাম যে মালীকা শাস্ত্ৰ ভক্তি মध्ये সাৰ ।
 পদ্মকান্ত হাতে নিয়া দিলন্ত ঈশ্বৰ ॥৯৮৫
 মূৰ্ত্তি শাস্ত্ৰ দিয়া গুৰু তাক ভক্তি দিলা ।
 সাদিনীয়া থানে গুৰু তাহাক পাচিলা ।
 পৰম আশ্বাস কৰি তেহঁকো পাঞ্চকান্ত ।
 তান লগে ঘাইবে গুৰু মোহোক বোলন্ত ।
 গুৰু বোলে মাধৱ তুমি বচন শুনিয়ে ।
 পদ্মকান্ত সমে তুমি উজনিৰ বায়ে ।

সাদিনীয়া থানে আন্ধ পাতিবা মহন্ত ।
 এতেক বুলিয়া গুৰু মোহক পাকন্ত ।
 হেন শুনি পদ্মকান্তে কবন্ত প্রাৰ্থন ।
 গুৰুপদ সেবিয়া থাকিবোঁ ইটো থান ।
 প্রভুৰ চৰণ এৰি নযাইবোঁ অন্তৰি ।
 নহৈবোঁ মহন্ত মই প্রভু সঙ্গ এৰি ।
 পদ্মকান্তে গুৰু আগে এহি প্রাৰ্থিলেক ।
 হেন শুনি মোক চাই গুৰু বুলিলেক ।
 এহি বুলি সন্ত মইলেক পদ্মকান্ত ।
 মোৰ বাক্যে পাচে তুমি পাতিবা মহন্ত ।
 এহি বুলি পদ্মকান্তক মোক গতাই দিলা ।
 সিকাৰণে পদ্মকান্ত মোৰ লগে বৈলা ।
 গুৰুক সেবিয়া বহিলন্ত বহু দিন ।
 মাধৱ বদতি কথা শুনা সৰ্বজন ।
 যৈখানি বৈকুণ্ঠে গৈলা জগত ঈশ্বৰ ।
 সেই বেলা মই তাক বুজাইলোঁ বিস্তৰ ।
 অনেক প্রৱন্ধে মই তাঁহাক বুজালোঁ ।
 সাদিনীয়া থানে সন্ত মহন্ত পাতিলোঁ ।
 পূৰ্বে কহিয়াছে গুৰু পাতিবে মহন্ত ।
 সিকাৰণে পদ্মকান্তক পাতিলোঁ মহন্ত ।
 গুৰু দিয়া মূৰ্ত্তি শাস্ত্র ভাস্কৰ সহিত ।
 তাক সন্ত কৈলোঁ মই গুৰুৰ সম্মত ।

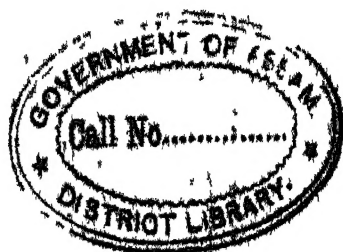
গুৰু হস্তে পাইল আৰু মই দিলেঁ ভক্তি ।
 গাৱৰ বদল সমে মোৰ নিজ শক্তি ॥ ১০০০
 এহি সব দিয়া মই পাতিলোঁহেঁ সন্ত ।
 সিকাৰণে বঢ়লা যে নাম হৈল খ্যাত ।
 এহিমতে পদ্মকান্ত বৈলা সেহি' ধানে ।
 মাধৱ বদতি কথা শুনা সৰ্ববজনে ।
 ক্রীমন্ত শঙ্কৰ কোটি ব্রহ্মাণ্ড ঈশ্বৰ ।
 নাহিকে উপৰ প্ৰভু শঙ্কৰত পৰ ।
 নাম বিনে কলিযুগে ধৰ্ম্ম নাহি আৰ ।
 সত্যে সত্যে কহেঁ জানিবাহা সাৰে সাৰ ।
 সত্যে ধ্যান ত্ৰেতাতে যজ্ঞ মাত্ৰ কৰে ।
 কলিত কীৰ্ত্তনে ফল পাৰে সিটো নৰে ।
 নাম সম অশ্রু আৰ নাহিকে ভকতি ।
 হেন জানি সাধু সন্তে নামে কৰা বতি ॥
 দুৰ্লভ মনুষ্য জন্ম নকৰি বিফল ।
 অথিৰ জীৱন জানা পদ্মপত্ৰ জল ।
 দিনে দিনে যায় আয়ু মৃত্যু চাপে কোল ।
 এহি জানি নবলোকে বাম কৃষ্ণ বোল ।
 হেন জানি নামত কৰিয়ো সবে আশ ।
 নামেসে চিণ্ডিবে সংসাৰৰ মোহপাশ ।
 পূৰ্বে তিনি যুগে এই ভকতি আছিল ।
 আগম কৰিয়া শিৱে ঢাকিয়া ৰাখিল ॥ ১০১০

শঙ্কৰে আনিয়া ঐত ভক্তি প্ৰচাৰিলা ।
 সেহি ভক্তি ধৰি নৰে সংসাৰ তৰিলা ।
 ইহাৰ বৃত্তান্ত কহেঁ শুন্য সব নৰ ।
 নামেৰে পৰম ধৰ্ম কলিৰ যুগৰ ।
 যৈখানি প্ৰলয় জলে হৰি স্তুতিলন্ত ।
 নাভি কমলত ব্ৰহ্মাদেৱ জগ্নিলন্ত ।
 মূল ভক্তি ব্ৰহ্মা পাইলা পদ্ম কল্পত ।
 চাৰি শ্লোকে চাৰি বেদ কৰিলা প্ৰস্তুত ।
 পাচে শিৱে নাৰদক আঠ শ্লোক দিলা ।
 নাৰদে চৈকয় শাস্ত্ৰ প্ৰকাশ কৰিলা ॥ ১০১৫
 তাত হস্তে ব্যানে অষ্টাদশ শ্লোক কৰি ।
 অষ্টৰ পুৰাণ শাস্ত্ৰ ভকতি উদ্ধাৰি ।
 সেহি অষ্টাদশ শ্লোক শঙ্কৰদেৱে আনি ।
 পৃথিবীত প্ৰচাৰ কৰিলা শঙ্কৰমুনি ।
 হেন দেখি দেৱতাৰ মহা চিন্তা ভৈলা ।
 সেহি হেতু ভক্তি জ্ঞান লুকাই ৰাখিলা ।
 হেন দেখি ঈশ্বৰৰ দয়া সম্পজিলা ।
 মুণ্ড ভাসি পৃথিবীত ভক্তি প্ৰচাৰিলা ।
 শয়নে ভোজনে ভক্তি কৰিলা প্ৰচাৰ ।
 শঙ্কৰ স্বৰূপে হৰি জগত ঈশ্বৰ ।
 হেন শঙ্কৰৰ ভক্তি সবে কৰা পান ।
 মুখে নাম গাইলৈ পাই বৈকুণ্ঠত স্থান ।

আদি চৰিত্ত

নাম সম অল্য আৰ নাহিকে লকতি
আদি যে চৰিত্ত পদ তৈলা সমাপতি ।
মাধৱ বদতি কহে শুনা সন্তান ।
তৈল পূৰ্ণ আদি যে চৰিত্তৰ পদ ।
ভণে ভূত্য মাধৱে এৰিয়া আন কাম ।
নিবন্তৰ নৰে ডাকি বোলা বাম বাম ।

প্ৰকাশকে লিখা বা প্ৰকাশ কৰা তলত নাম দিয়া
পুথিবোৰ আমাৰ ওচৰত কিম্বলৈ পোৱা যায়। ১ টকাতকৈ
সৰহ ধনৰ কিতাপ নিলে শতকৰা ২৫ টকাকৈ কমিচন দিয়া
যায়। ডাক মাচুল বেলেগ।

১। অসমীয়া ৰেতি	...	৭০
২। অভিমুখ্য বধ নাটক	...	১০/০
৩। আদি চৰিত	...	১০
৪। স্যমন্ত-হৰণ নাটক	...	১০
৫। সাধু কথা (মন্ত্ৰ)	...	১০
৬। অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্য		

কুৰ্মী (মন্ত্ৰ) ৫০

শ্ৰীভূবনচন্দ্ৰ দাস।